

Bryssel-Agenda kevät 2023

Maa- ja metsätalouden ajankohtaiset EU-asiat

SISÄLLYS

1	MTK:n EU-edunvalvonnan prioriteetit keväällä 2023	3
2	Fit for 55 -ilmastopaketti ja RePowerEU-toimintasuunnitelma	6
	2.1 Uusiutuvan energian direktiivi RED	6
	2.2 RePowerEU - kohtuuhintaista, varmaa ja kestävää energiaa Euroopalle	7
	2.3 Hiilisertifiointi	8
	2.4 Teollisuuspäästödirektiivin päivitys	9
	2.5 Ravinteet – toimintasuunnitelma ravinnehuollon parantamiseksi	11
	2.6 Pakkaus- ja -jätedirektiivin uudistus	13
3	EU:n biodiversiteettistrategia 2030	14
	3.1 Ehdotusta luonnon ennallistamista koskevaksi asetukseksi ei pidä hyväksyä sellaisenaan	17
	3.2 Metsästrategiaa viädään käytäntöön monitoroinnin ja uusien ryhmien kautta	19
	3.3 Maaperän terveyslaki	20
4	Pelloilta pöytään -strategia	22
	4.1 Kasvinsuojeluaineiden kestävän käytön asetus SUR	22
	4.2 Kasvinlisäysmateriaalit	24
	4.3 Uudet genomitekniikat	24
	4.4 Menekinedistämisohjelmat	25
	4.5 EU:n koulujakelujärjestelmä	26
	4.6 FOPNL ja muu kuluttajainformaatio	28
	4.7 Maatalouden kestävyuden tietoverkko	30
	4.8 Ruokajäte	32
	4.9 Eläinten hyvinvointilainsäädännön uudistus	34
	4.10 Kestävät ruokajärjestelmät	36
5	EU:n rahoituskehys luo pohjan tulevalle maatalouspolitiikalle	37
6	EU:n yhteinen maatalouspolitiikka (CAP) 2023-2027 JA 2028-	40
7	Maaseudun pitkän aikavälin visio EU:ssa	42
8	Kestävä rahoitus eli taksonomia	44
9	Globaali vastuullisuus ja kauppapolitiikka	48
10	Suomen maa- ja metsätalouden ja osuuskuntien Brysselin toimisto	52

1 MTK:n EU-edunvalvonnan prioriteetit keväällä 2023

Brysselin toimiston johtaja Hanna Leiponen-Syyrakki,
+32 476 502704, hanna.leiponen-syyrakki@mtk.fi

Yhteiskuntaamme on viimeisen puolentoista vuoden aikana koeteltu ennennäkemättömällä tavalla. Venäjän julma hyökkäys Ukrainaan ja [energiakriisi](#) ovat vaikuttaneet voimakkaasti sekä kansalaisiin, teollisuuteen että maa- ja metsätalouteen. Kriisit uhkaavat elintarviketurvaa Euroopassa ja globaalisti. Lisäksi koronapandemian heikentämät logistiikkaketjut eivät ole toipuneet entiselleen. Elintarvike- ja energiemarkkinoiden epävakaus tulee todennäköisesti olemaan pitkäkestoinen ilmiö. Siksi EU:n on oltava joustava poikkeustilanteiden jatkuessa ja kannettava globaali vastuunsa ja varmistaa kykymme tuottaa ruokaa nyt ja tulevaisuudessa.

[Suuret globaalit kestävä kehityksen haasteet](#) ovat ratkaisematta ja samalla turvallisuus ja perustarpeet ovat uhattuna myös varakkaassa Euroopassa. Euroopan on toimittava haasteissa yhdessä, mutta jäsenmaita ja sektoreita kuunnellen. Yhteiskunnassamme on tarve vihreälle kasvulle, eli taloudelliselle kasvulle, joka perustuu vähähiilisyyteen ja resurssitehokkuuteen, turvaa luonnon monimuotoisuuden ja edistää hyvinvointia ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta. Tässä jäsentemme elinkeinoilla, laajasti ymmärtäen biotaloudella, on kasvava merkitys ja ratkaisuja tarjolla.

Ruokaturvan vahvistaminen

[Kestävämpi elintarviketuotanto](#) on myös viljelijöiden tavoite. Ilmastoölykäs ja luontoystävällinen viljely ei tarkoita suurta laajaperäistämistä tai ennallistamista. Ne tarkoittavat ammattitaitoa ja kykyä investoida uuteen teknologiaan. Tätä varten on turvattava [maatalouden kannattavuus ja nuorten viljelijöiden kiinnostus](#) sekä investointien rahoitus ja innovaatioiden käyttöönotto.

[Uuden CAP-ohjelman](#) toimeenpano alkaa. Viljelijöillä on paljon opittavaa uuden ohjelman vaatimuksista ja mahdollisuuksista nykyisen vaikean talustilanteen lisäksi. Seuraavaa, vuoden 2027 jälkeistä CAPia valmistellaan jo. Riittävä rahoitus EU:n yhteiselle maatalouspolitiikalle on varmistettava myös [seuraavalla rahoituskaudella](#). CAP on hyvä työkalu elintarviketurvan parantamiseen, kestäväan kehitykseen sekä maaseudun ihmisten elämään ja luonnonvarojen hoitoon. Perheviljelyyn perustuva eurooppalainen maatalousmalli on säilyttämisen ja kehittämisen arvoinen. Eurooppalaiseen malliin kuuluu myös, että kaikille alueille annetaan mahdollisuus menestyä omien vahvuksiensa pohjalta.

Maataloudessa muuttuvien kustannusten nopeaan nousuun tuottajahinnat ovat vastanneet viiveellä, ja hintojen nousu kattaa vain noin puolet vuoden 2022 kustannusten noususta. Ruokaketjun tasapainon ja viljelijän aseman parantaminen on edellytys [ruokajärjestelmien kestävyydelle](#). Markkinoiden on toimittava reilusti, niin että viljelijä saa hyödyn investoinneistaan kestävyYTEEN ja tuottavuuteen. [Kuluttajainformaation parantaminen](#) tulee myös parantaa viljelijän mahdollisuuksia saada lisäarvoa tilalla tehdystä kestävyystyöstä. Epäterveiden kauppatapojen kitkemisen tulee jatkua ja kilpailulakeja on uudistettava.

Pellolta pöytään- strategian lainsäädäntöesityksissä, kuten [kasvinsuojeluaineiden kestävä käytön asetuksessa](#) sekä tulevassa [eläinten hyvinvointilainsäädännössä](#), on otettava huomioon erilaiset tuotantotavat ja -olosuhteet, sekä tiloilla tähän mennessä tehty kestävyuden parantamistyö.

Metsät biokiertoalouden ydin

Eurooppalainen perhemetsätalous on paras tae kestävydestä sukupolvien yli. MTK ei ymmärrä eikä hyväksy suuntaa, johon eurooppalaista metsiä koskevia politiikkoja viedään. Olemme energiasodassa ja silti [EU-instituutiot kamppailevat bioenergian käyttöä vastaan](#). Tuottavat pellot ja metsät halutaan pois aktiivisesta käytöstä. Jäsenmaiden asiantuntemukseen hoitaa kestävästi metsiään ei luoteta. [EU:n metsien monitorointivaatimukset](#) Suomi pystyy täyttämään, mutta tärkeämpää on kysyä mihin tietoja tullaan käyttämään.

Komission [luonnon ennallistamisesityksen](#) käsittelyssä tarvitaan rohkeutta nähdä kauas ja ymmärtää kokonaiskestävyuden tasapainoa. Lisäksi on tunnustettava, että jäsenmailla on suuria eroja ennallistamistarpeissa ja tarvittavissa toimenpiteissä. Komissio lupaa jäsenvaltioille päätösvaltaa ennallistamissuunnitelmissa, mutta hamuaa silti päätösvaltaa delegoiduilla asetuksilla itselleen. Kustannukset ennallistamisesta eivät saa jäädä maanomistajan kannettavaksi.

Suomen metsien hiilinielut pidetään kunnossa kestäväällä metsien hoidolla ja kasvulla. [Hiilensidonnasta](#) saadaan lisätuloja markkinoilta metsän- ja maanomistajille. Talous-, luonto- ja ilmastotavoitteet voidaan saavuttaa samanaikaisesti, jos eri EU-maille annetaan mahdollisuus käyttää alueelleen sopivia keinoja ja toimenpiteitä.

Siirtymä fossiilitaloudesta uusiutuviin ja kestävästi tuotettuihin raaka-aineesiin ja palveluihin luo kysyntää, johon vastuullisesti toimivien biotalousalojen on mahdollista vastata tuotannollaan. Oikein hyödynnettyä kysyntä tarjoaa uusia ja kasvavia tulolähteitä biotalousaloille.

Kilpailukykyä ja tieteeseen pohjaavia päätöksiä

Uudet lainsäädäntöesitykset on valmisteltava huolella ja niiden [vaikutukset on arvioitava, myös maaseutuun ja sen asukkaisiin](#). Päätösten on perustuttava tutkittuun tietoon ja faktoihin.

Pääsy tietoihin ja tietojen omistus ovat tulevaisuuden markkinavoiman moottoreita. Ruoka- ja metsäketjussa tieto on valtaa. Maanviljelijöiden ja metsänomistajien on oltava oman datansa herroja.

[Kauppapolitiikka](#) on saatava oikealle tielle ennen seuraavaa maatalouspolitiikan uudistusta. EU on globaali johtaja kestävässä tuotannossa, mutta tuonti kolmansista maista ei täytä Euroopalle asetettuja standardeja. Kestävyys on sisällytettävä kaikkiin kauppasopimuksiin, ja meidän on kyettävä kontrolloimaan kriteerien täyttymistä.

Metsäkatoasetuksen toimeenpanossa on tärkeää kohdentaa raportointi todellisille riskialueille ja löytää jalosteissa toimiva rajausta raportointivelvoitteen. Emme halua vaikeuttaa tuotantoamme ilman, että sillä on todellisia vaikutuksia sademetsien säästämiseen muualla.

2 Fit for 55 -ilmastopaketti ja RePowerEU-toimintasuunnitelma

2.1 Uusiutuvan energian direktiivi RED

Energia-asiantuntija Anssi Kainulainen, anssi.kainulainen@mtk.fi

Uusiutuvan energian direktiivin kolmikantaneuvottelut ovat käynnissä. Direktiivin haastavin osuus käsittelee biomassan kestävyyskriteerejä. Kestävyysartiklojen käsittelyä kolmikantaneuvotteluissa onkin lykätty tammi-helmikuuhun 2023.

MTK:n näkökulmasta parlamentin kannanmuodostus Uusiutuvan energian direktiivin kestävyyskriteereihin epäonnistui. Parlamentilla onkin nyt suuri työ joustaa toimimattomasta kannastaan siten, että direktiivistä saataisiin näiltä osin myös käytännössä toimiva. Parlamentin kannasta ei ole poimittavissa säätelyyn elementtejä, joiden kanssa eteneminen voisi tuottaa direktiivin pääasiallista tavoitetta, eli uusiutuvan energian lisäämistä. Bioenergian edistäminen ei ole merkitykseltään vähäpätöinen, koska kyseessä on lähes kaikissa jäsenvaltioissa merkittävimmästä uusiutuvan energian lähteestä. Euroopan taistellessa energiakriisin kourissa, olisi luontevaa, että sisämarkkinoilta saatavilla olevaa uusiutuvaa energiaa edistettäisiin.

MTK:n tavoitteet:

- Uusiutuvan energian direktiivi toteuttaa tavoitettaan, eli lisää uusiutuvan energian määrää eurooppalaisessa energiajärjestelmässä.
- Kestävyyskriteerien toteutus tehdään tavalla, joka ei vähennä markkinaehtoista bioenergian tarjontaa. Säätelyratkaisu on säätelyn kohteille ymmärrettävä, läpinäkyvä, toimeenpanokelpoinen, eikä ristiriidassa direktiivin alkuperäisen tavoitteen kanssa.

2.2 RePowerEU - kohtuuhintaista, varmaa ja kestäväää energiaa euroopalle

Energia-asiantuntija Anssi Kainulainen, anssi.kainulainen@mtk.fi

RePowerEU-suunnitelman lainsäädäntö on edennyt kolmikantaneuvotteluihin. [Neuvoston yleisnäkemys](#) hyväksyttiin 21.12.2022. Neuvoston yleisnäkemys käsittelee bioenergiaa kokonaisuutena rakentavammin kuin komission alkuperäinen esitys. Komissio jätti alkuperäisessä esityksessään bioenergiailaitokset nopeutettujen hallinnollisten menettelyiden ulkopuolelle.

[Parlamentti hyväksyi oman kantansa](#) 13.12.2022. Parlamentti hyväksyi näkemyksessään, että uusiutuvan energian lisääminen on tärkeämpi yleinen intressi kuin muu EU:n ympäristösääntely. Näin ollen sille esitetään nopeutettuja hallinnollisia menettelyjä. Myös parlamentti sisällytti bioenergiailaitokset nopeutettujen hallinnollisten menettelyiden alueisiin. Ellei asiassa toimivaltainen viranomainen pysyisi esitetyissä aikarajoissa, myönnettäisiin haettu lupa automaattisesti. Hyväksytyssä kannassa erilaisia alueita käsitellään eri tavoin ja niille on esitetty toisistaan eroavia määräaikavaatimuksia. Natura 2000 alueita, kansallispuistoja, luonnonpuistoja, sekä virallisesti tunnistettuja lintujen ja merinisäkkäiden muuttoreittejä ei voisi sisällyttää nopeutettujen hallinnollisten menettelyiden alueisiin, poislukien jo rakennetut alueet, kuten katot, parkkipaikat ja liikenneinfrastruktuurin alueet.

Parlamentti hyväksyi näkemyksessään myös tapoja nopeuttaa kiinteistökohtaisten aurinkovoimajärjestelmien käyttöönottoa. Suomen osalta ehdotetut menettelyt eivät toisi muutoksia, koska voimassa oleva lainsäädäntö sallii jo nykyisin esitystä vastaavat tai kevyemmät hallinnolliset menettelyt ja aurinkovoimajärjestelmiä rakennetaan markkinaehtoisesti tarvetta vastaavasti.

MTK:n tavoitteet:

- MTK pitää RePowerEU aloitteessa esitettyjä nopeutettuja hallinnollisia menettelyitä tervetulleina ja pitää hyvänä, että säädöksessä esitettäisiin sitovia aikarajoja hallinnollisten menettelyjen toteuttamiseen.
- MTK pitää hyvänä, että sekä parlamentti, että neuvosto huomioivat bioenergian ja biokaasun osana uusiutuvan energian keinovalikoimaa.
- MTK:n pitää tervetulleena komission alkuperäisessä esityksessä esitettyä biokaasun tuotannon kaksinkertaistamista EU alueella 2030 mennessä. EU:n yhteinen tavoite kannustaa Suomea oman kansallisen biokaasustrategiansa toimeenpanossa myös seuraavalla hallituskaudella.
- MTK pitää erityisen tervetulleena parlamentin lähestymistapaa nähdä maatalous keskeisenä osana hajautettua energiantuotantojärjestelmää, jossa maataloilla on mahdollisuus myydä markkinoille tuottamaansa energiaa.

2.3 Hiilisertifiointi

Energia-asiantuntija Anssi Kainulainen, anssi.kainulainen@mtk.fi

Euroopan komissio julkisti 30.11 ehdotuksensa vapaaehtoiseksi hiilenpoistojen sertifiointikehykseksi (Certification Framework on Carbon Removals Carbon certification). Hiilen poiston ympärille on nopeasti syntymässä monipuolista liiketoimintaa. Siksi läpinäkyviä ja yhtenäisiä pelisääntöjä tarvitaan. Komission aloite on mielenkiintoinen ja se voi tuoda hiilensidonnasta lisätuloja metsänomistajille sekä maatalousyrittäjille.

Maankäyttösektorin hiilenpoistomenetelmiksi komissio on maininnut tiedonannossa esimerkiksi metsityksen, peltometsäviljelyn, kerääjäkasvien käytön ja turvemaiden vettämisen. Näitä menetelmiä kutsutaan hiiliviljelyksi, sillä niiden avulla voidaan vähentää maatalouden päästöjä ja vahvistaa hiilinieluja ja -varastoja. Hiiliviljelyn avulla maanomistajat voivat saada tuloja vastineena maa- ja metsätaloudessa tuotetusta hiilensidonnasta.

Jatkovalmistelun yksityiskohdat näyttävät saadaanko järjestelmästä toimiva. Käytännön toimivuuden ratkaisee muun muassa se, lasketaanko metsänomistajan tekemät hiilensidontatoimet metsänomistajan hyväksi vai pelkästään kansalliseen kiintiöön? Myös komission tuleva rooli herättää kysymyksiä. MTK:n mielestä ratkaisevaa on, antaako komissio markkinoiden toimia vai tuleeko se puuttumaan itse sertifiointiin tai millaisia tarkempia säädöksiä komissio tulee asiassa antamaan.

Komission ehdotus siirtyy seuraavaksi jäsenvaltioiden neuvoston ja Euroopan parlamentin käsittelyyn. Teknisiä yksityiskohtia hioo 70 asiantuntijan elin, jonka on määrä aloittaa työnsä 7.3.2023.

MTK:n tavoitteet (ks. [tiedote](#) 1.12.2022):

- Markkinaehtoisesti toimivalle hiilenpoiston sertifiointille lainsäädäntökehys, johon useimmilla maanviljelijöillä ja metsänomistajilla on käytännössä mahdollisuus osallistua tarjoamalla sertifioituja hiilenpoiston yksiköitä markkinoille ostettavaksi.
- Sertifioiduilla hiilen poistumilla on selkeä ja yksiselitteinen rakenteellinen asema osana EU:n ilmastopolitiikkaa.
- Vaihdeavien yksiköiden kansainvälinen kauppa on mahdollista.
- Sertifikaattien laadullisiksi vaatimuksiksi ei aseteta sellaisia vaatimuksia, jotka ovat epärelevantteja sertifikaattien ilmastointegriteetin näkökulmasta ja käytännössä haittaavat sertifikaattien likviditeettiä.
- Komission delegoiduilla- ja täytäntöönpanosäädöksillä ei pilata markkinan ennustettavuutta ja siten likviditeettiä.

2.4 Teollisuuspäästödirektiivin päivitys

Asiantuntija Airi Kulmala +358 400 755 454

Kotieläinasiamies Rauli Albert +32 477 331 958

EU:n komissio antoi 5.4.2022 lainsäädäntöehdotuksen teollisuuspäästödirektiivin (IED) päivittämiseksi. Ehdotuksen tavoitteena on vähentää suurista teollisuuslaitoksista ja eläinsuojista aiheutuvia päästöjä ilmaan, veteen ja maaperään sekä päästöistä johtuvia ympäristö- ja terveyshaittoja. Direktiiviehdotus on osa komission vuoden 2019 lopussa julkaisemaa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa sekä yksi keskeisistä lainsäädäntöehdotuksista, joilla pyritään kohti saasteettomuutta. MTK pitää tavoitteita hyödyllisinä, mutta ehdotetussa toteutusmallissa on ongelmia.

IED:n soveltamisalaa halutaan laajentaa. Suurin muutos koskee eläinsuojia: jatkossa IED koskisi myös suuria nautatiloja ja nykyistä pienempiä sika- ja siipikarjatiltoja. Soveltamiskynnyksen alarajaksi ehdotetaan 150 eläinyksikköä (ey). Komission arvon mukaan nykyisen 20.000 eläinsuojan sijasta direktiivi koskisi noin 9-kertaista määrää eläinsuojia. Byrokratian vähentämiseksi ehdotetaan eläinsuojille kevennettyä lupamenettelyä. Se, mitä tämä tarkoittaisi käytännössä, on edelleen tammikuussa 2023 epäselvää. Nykyisestä poiketen menettelyyn liittyisi yhdistämissääntö, jonka mukaan laitosten sijaitessa lähellä toisiaan ja niiden toiminnanharjoittaja on sama tai laitosten ollessa keskenään taloudellisessa tai oikeudellisessa suhteessa olevien toiminnanharjoittajien määräysvallassa, kyseiset laitokset katsotaan yhdeksi yksiköksi. Lisäksi ehdotetaan eläinsuojien lupahakemusten vähimmäissisällöstä säättämisestä. Komissiolla olisi valtuus antaa delegoitu säädös kaikkia eläinsuojia koskevista toimintasäännöistä, jotka koskevat päästörajoja, tarkkailuvaatimuksia, lannanlevityskäytäntöjä, päästöjen rajoittamistoimenpiteitä, ympäristötehtävien raja-arvoja sekä muita parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltamiseen liittyviä vaatimuksia. Lisäksi eläinsuojien kevennyksessä lupamenettelyssä säädettäisiin yleisön osallistumismahdollisuuksista ja muutoksenhakomahdollisuuksista. Ehdotuksen mukaan komission tulisi antaa delegoitu säädös eläinsuojien toimintasäännöistä 24 kuukauden kuluessa direktiiviehdotuksen voimaantulosta ja kaikkien eläinsuojien tulisi noudattaa toimintasääntöjä 42 kuukauden kuluessa delegoidun säädöksen voimaantulosta.

MTK ei kannata näin suurta direktiivin soveltamisalan laajentamista eläinsuojien osalta vaan IED-rajoissa olisi ollut pikemminkin nostotarvetta (yli 40.000 siipikarjapaikkaa, yli 2.000 tuotantosikapaikkaa tai yli 750 emakkopaikkaa). Nykyään IED-kokoluokan sika- tai siipikarjalaitoksia on Suomessa yhteensä noin 275. Ehdotettu 150 ey:n raja nostaisi määrän noin 1.700:aan, josta lähes puolet olisi nautatiloja. Ey-kertoimet olisivat maataloustukien yhteydessä käytettäviä kertoimia, jotka eivät kuvaa eri eläinlajien pidosta syntyviä päästöjä. Valmistelun aikana on esitetty siirtymistä Eurostatin tilastoinnissa käytettyihin, enemmän eläinluokkia sisältäviin, kertoiimiin. Lisäksi ehdotuksen taustalla olevissa hyöty- ja kustannuslaskelmissa on paljon epätarkkuutta ja oletuksia. Direktiivin soveltamisalan laajennus ei lisää Suomessa eläinsuojien ympäristönsuojelutasoa nykyisestä. Tarvittaessa ympäristönsuojeluvaatimuksia voidaan tarkentaa myös kansallisesti. Ehdotus lisää tarpeettomasti viljelijöiden hallinnollista taakkaa kustannuksineen. Kevennetty lupamenettely on tarpeen, jos IED:n soveltamisala laajenee.

MTK:n tavoitteet:

- IED:n soveltamisalan alarajaa tulee nostaa moninkertaiseksi ehdotetusta 150 eläinyksiköstä sekä luopua yhdistämissäännöstä.
- Tarkennettava ehdotuksen karkeaa kustannus/hyötyanalyysiä.
- Ey-kertoimia pitää olla riittävä määrä käytössä, jotta esim. eläimen iän tai koon vaikutus ympäristökuormitukseen tulee paremmin huomioon otetuksi. Eurostatin kertoimet ovat käyttökelpoisemmat kuin maataloustukien yhteydessä käytetyt.
- Muutettava termit teollisuuslaitos ja tehokasvatus, sillä ne antavat täysin väärän kuvan suomalaisesta kotieläintuotannosta.
- Säädösten otettava huomioon eri tuotantotavat ja eläinten hyvinvointivaatimukset.
- Toimintasäännöistä tulee päättää komission täytäntöönpanopäätöksellä delegoidun säädöksen sijaan.
- Varmistettava, että syntyvä hallinnollinen lisätaakka on oikeassa suhteessa saatuun lisäarvoon.
- Kevennetyn lupamenettelyn on oltava nykyistä Suomen lupa- ja ilmoitusmenettelyä kevyempää.
- Varmistettava riittävän pitkät siirtymäajat.

2.5 Ravinteet – toimintasuunnitelma ravinnehuollon parantamiseksi

Asiantuntija Airi Kulmala, +358 400 755 454

Tiedonanto toimintasuunnitelmasta ravinnehuollon parantamiseksi (Communication of the Integrated Nutrient Management Plan) on tarkoitettu julkaista alkuvuodesta 2023. Toimintasuunnitelma liittyy eri Euroopan vihreän kehityksen ohjelman osiin. Kiertotalouden toimintasuunnitelmassa (COM(2020) 98 final) todetaan, että laaditaan integroidun ravinnehuoltosuunnitelma, jotta voidaan varmistaa ravinteiden kestävämpi käyttö ja edistää talteen otettujen ravinteiden markkinoita. Suunnitelma liittyy myös pellolta pöytään -strategiaan (COM(2020)381 final), jonka mukaan laadittavalla integroitua ravinnehuoltoa koskevalla suunnitelmalla puututaan ravinteiden aiheuttamaan pilaantumiseen sen lähteellä ja lisätään kotieläintuotannon kestävyttä. Lisäksi suunnitelma on mainittu vuoteen 2030 mainitussa EU:n biodiversiteettistrategiassa.

Tavoitteena on vähentää ravinnehävikkiä vähintään 50 % vuoteen 2030 mennessä, mikä tarkoittaa lannoitteiden käytön vähentämistä vähintään 20 %:lla. Samalla on kuitenkin huolehdittava siitä, että maaperän hedelmällisyys ei heikkene. Typpi (N) ja fosfori (P) ovat keskeisiä ravinteita kasvien kasvulle. Luonnolliset N- ja P-kierron ovat häiriintyneet ihmisten toimien seurauksena. Tämä on johtanut erilaisiin ongelmiin, kuten juomaveden korkea nitraattipitoisuus, päästöt ilmaan ja vesiin sekä luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja maaperän tuottavuuden muutokset.

EU-lainsäädännöllä on pitkään pyritty torjumaan ravinteiden aiheuttamia ongelmia vesissä ja ilmassa. Kuormitusta ei ole kuitenkaan saatu vähennettyä riittävästi, jonka takia on päädytty esittämään toimintasuunnitelmaa ravinnehuollon parantamiseksi ja vihreän kehityksen ohjelman mukaisten ilmasto- ja ympäristösitoumusten toteuttamiseksi. Integroidussa ravinnehuoltosuunnitelmassa tultaneen tarkastelemaan typen ja fosforin koko kiertoa ja se kattanee kaikki ympäristön osa-alueet (ilma, vesi, maaperä) ja merkitykselliset kuormituslähteet (esim. maatalous, teollisuus). Tavoitteena on selvittää, miten voidaan varmistaa ravinteiden kestävämpi käyttö, vähentää ravinnekuormitusta sen lähteellä, lisätä maatalouden ym. alojen kestävyttä sekä edistää talteen otettujen tai kierrätettyjen ravinteiden markkinoita. Lisäksi on tarkoitettu tarkastella seurantaindikaattoreita ja -välineitä ja jakaa parhaita käytäntöjä tehokkuuden lisäämiseksi. Jäsenvaltioiden toimet halutaan keskittää pahimpiin ravinnekuormituspaikkoihin, jotta kuormitus vähenisi mahdollisimman tehokkaasti. Toimet voivat sisältää sääntelyaloitteita ja muita aloitteita, joilla helpotetaan monialaisia lähestymistapoja ja joissa hyödynnetään teknologian kehitystä.

MTK:n tavoitteet:

- Kierrätysravinteiden puhtaus ja käyttökelpoisuus on turvattava. Ravinteiden talteenotto ja kierrätys on tärkeää, mutta sen tulee tapahtua ilman haitta-aineiden samanaikaista kiertoa. Ravinteiden tulee olla myös kasveille lyhyellä aikavälillä käytettävissä.
- Ravinnekuormituksen vähentäminen on tärkeää. Painopisteen tulee olla muissa toimissa kuin lannoitusmäärien vähentämisessä.
- Lannoitemäärien vähentämistarpeessa tulee ottaa huomioon jäsenmaissa nykyisin käytössä olevat ravinnemäärät, koska kasvien ravitsemuksen tulee tasapainoista ja riittävää ruuan tuotannon varmistamiseksi.
- MTK tukee toimenpiteiden kohdentamista alueille, joissa toimilla on saatavissa suurimmat kuormitusvähenemät kustannustehokkaasti. Toimien taustalla tulee olla tutkittua tietoa ja vaikutuksista oltava riittävän tarkka kustannus-hyötyanalyysi.
- Eri sektoreiden ja ympäristön osa-alueiden yhtäaikainen tarkastelu on tärkeää, koska se yhdenmukaistaa säädöksiä ja vähentää haitallisten riskikäisvaikutusten riskiä.

2.6 Pakkaus- ja jätedirektiivin uudistus

Ympäristöjuristi Jenni Hunnako, +358 50 301 5638

Osana Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa sekä EU:n uutta kiertotaloussuunnitelmaa komissio on esittänyt pakkaus- ja pakkausjätedirektiivin (94/62/EC) uudistamista. Tämän uudistuksen tarkoituksena on varmistaa, että kaikki EU-markkinoilla oleva pakkausmateriaali on taloudellisesti elinkelpoisella tavalla uudelleen käytettäviä tai kierrätettäviä vuoteen 2030 mennessä. Erityisesti direktiiviuudistuksessa on tarkoitus lisätä kierrätetyn muovin käyttöä pakkausmateriaalina. Konkreettisina toimina direktiiviuudistuksessa olisi tarkoitus muun muassa asettaa jäsenvaltiolle jätteen vähennystavoitteet sekä taloudellisille toimijoille pakolliset tavoitteet uudelleenkäyttää materiaaleja tietyissä pakkausmateriaaliryhmissä, vähentää uuden pakkausmateriaalin käyttöä sekä kannustaa uudelleenkäyttämistä ja -täyttöä, määrittää minimivaatimuksen kierrätetyille materiaalille muovipakkauksissa ja asettaa pakollisen panttijärjestelmän muovipulloille ja alumiinitölkeille.

MTK kannattaa kiertotalouden edistämistä ja siten myös asiaan liittyvien säädösten päivittämistä, mutta nyt ehdotettu uudistus ei ole loppuun asti harkittu. Direktiiviehdotuksessa ei oteta kantaa pakkausten ominaisuuksiin, kuten minkä tyyppisiä ne ovat tai mistä materiaalista tai muovista ne on tehty. Kierrätyksen ja pakkausten ympäristövaikutusten kannalta on merkittävää, että esimerkiksi onko muovipakkaus valmistettu biopohjaisista vai öljypohjaisista materiaaleista sekä onko muovipakkaus biohajoava vai ei. Nykyisellään direktiiviehdotuksessa ei näihin seikkoihin kiinnitetä huomiota. Öljypohjaisen muovin käyttöä on pyrittävä vähentämään ja toivottavaa olisi, että EU sääntelyllään pyrkisi edistämään biopohjaisten materiaalien käyttöä kierrätyksen ohella saavuttaakseen tämän tavoitteen.

Ruokatuotteiden pakkausten tarkoitus on suojata ruokatuotteen laatua sekä turvallisuutta. Asetusehdotuksessa on esitetty kielto kertakäyttömuovista tuoreiden alle 1,5 kg tuoreiden vihannesten ja hedelmien pakkauksissa. Tässä kiellossa ei oteta huomioon kyseisen tuotesektorin moninaisuutta sekä sitä, että ilman näitä kertakäyttöpakkausia näiden tuotteiden hygieniataso, hyllyikä ja aistinvaraiset ominaisuudet (väri, maku, haju, ulkonäkö jne.) tulevat heikentymään. Ilman suojaavia muovipakkausia tuoreista vihanneksista ja hedelmistä syntyvä ruokahävikki todennäköisesti tulee kasvamaan.

Direktiiviehdotuksessa ei myöskään oteta huomioon sitä, että elintarvikkeisiin käytävällä pakkausmateriaalilla on erityiset turvallisuusvaatimukset, joilla on tarkoitus varmistaa elintarvikkeiden laatu ja turvallisuus. Tällä hetkellä kierrätysmuoveista vain murto-osa täyttää nämä turvallisuusvaatimukset ja elintarvikkeisiin sopivaa kierrätysmuovia ei tuoteta tarpeeksi suhteessa direktiiviehdotuksessa asetettuihin kierrätysmuovin käyttöastetavoitteisiin.

Nykyisellään siis esitetty luonnos pakkaus- ja pakkausjätedirektiivin uudistus on hyvillä tarkoituksilla ja tavoitteilla tehty, mutta kompastuu siihen, että siinä ei ole tarpeeksi huomioitu sen ajaman uudistuksen käytännön vaikutukset eikä siinä huomioida biopohjaisten materiaalien mahdollisuuksia.

MTK:n tavoitteet:

- Pakkausjätedirektiivissä on huomioitava elintarvikesektorin ja ruuantuotannon erityistarpeet pakkasmateriaalissa, jotta voidaan varmistaa ruuan turvallisuus ja säilyvyys.
- Kiertotaloutta tulee edistää yhdessä biopohjaisten materiaalien käytön edistämisen kanssa.

3 EU:n biodiversiteettistrategia 2030

Lakimies Anna-Rosa Asikainen, anna-rosa.asikainen@mtk.fi

Biodiversiteettistrategia painottaa suojelua ja ennallistamista

Komissio julkaisi toukokuussa 2020 EU:n uuden [biodiversiteettistrategian](#) osana Euroopan Vihreän kehityksen ohjelmaa (Green Deal). Strategia ulottuu vuoteen 2030 asti. Strategian keskiössä ovat suojeltujen alueiden lisääminen ja luonnon ennallistaminen, mutta se sisältää myös muita maa- ja metsätalouden vaikuttavia tavoitteita. Biodiversiteettistrategia on monelta osin yhteydessä metsästrategiaan ja Pellolta pöytään -strategiaan.

Suomalaisen maa- ja metsätalouden näkökulmasta strategian merkittävimpiä kirjauksia ovat etenkin seuraavat:

- suojellaan vähintään 30 prosenttia EU:n maa- ja vesialueista, ja siitä kolmasosa tiukasti
- suojellaan tiukasti kaikki EU:ssa jäljellä olevat luonnontilaiset ja vanhat metsät sekä muita merkittäviä hiilipitoisia ekosysteemejä (esim. turvemaita)
- asetetaan oikeudellisesti sitovat EU:n luonnon ennallistamistavoitteet
- laaditaan luonnonläheisempiä (closer-to-nature) metsänhoitokäytäntöjä koskevia suuntaviivoja

Komissiossa strategian toimeenpanoon on ryhdytty muun ohella valmistelulla ehdotus luonnon ennallistamista koskevaksi asetukseksi sekä tekemällä keskeisiin käsitteisiin liittyvää määrittelytyötä.

MTK:n tavoitteet yleisesti:

- Luonnon köyhtymisen pysäyttämiseen liittyvä päätavoite on kannatettava. Tapa, jolla EU:n biodiversiteettipolitiikassa suhtaudutaan maa- ja metsätalouteen sekä biotalouteen, on kuitenkin erittäin huolestuttava. Metsä- ja maatalous nähdään luonnon kannalta uhkana, vaikka ne voivat myös edistää luonnon monimuotoisuutta. Lisäksi niillä on ratkaiseva merkitys muidenkin kestäväen kehityksen ja Green Dealin tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Laajasti hyvinvointia tuottavan uusiutuvien luonnonvarojen kestäväen käytön sekä ruoantuotannon merkitys ja positiiviset mahdollisuudet on tunnistettava paremmin.
- Maa- ja metsätalouteen kohdistuu monenlaisia tarpeita, ja näiden sektoreiden tarjoamien mahdollisuuksien realisoimiseksi tarvitaan parempaa eri politiikkojen välistä koherenssia.
- EU:lla ei ole yhteistä metsäpolitiikkaa, ja tästä lähtökohdasta on pidettävä kiinni. Ylipäätään strategian toimeenpanon tarkemman suunnittelun ja toteutuksen tulee tapahtua jäsenmaiden tasolla kohdentamisen ja priorisoinnin, kustannustehokkuuden sekä maanomistajien oikeuksien kunnioittamisen varmistamiseksi. Jokaisen jäsenmaan on voitava omien toimivien käytäntöjensä ja kansallisten tarpeidensa perusteella valita luonnon monimuotoisuutta edistävät toimenpiteet.
- Niiden toimenpiteiden, joilla strategian tavoitteisiin pyritään, on oltava maa- ja metsätalouden sekä maanomistajien kannalta tasapainoisia ja hyväksyttäviä. Toimeenpanossa on käytettävä kannustavuuteen perustuvia toimintamalleja pakottamisen sijaan. Maanomistajien oikeuksien turvaamisen sekä maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten edistämisen on oltava keskeisiä tavoitteita toimenpiteitä valittaessa.
- Kestävyyden eri osa-alueiden tasapaino on turvattava siten, että strategian toimeenpano on käytännössä myös taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävää ja hyväksyttävää. Tämä edellyttää kaikkien toimeenpanoon liittyvien toimenpiteiden vaikutusten ja vaikeavuuden huolellista etukäteistä arvioimista ja eri toteutusvaihtoehtojen vertailua.
- Tiukasti suojeltavien metsien määrittelyssä ja luonnonläheisempien metsänhoitokäytäntöjen suuntaviivoissa on jätettävä päätösvaltaa jäsenmaille. Metsien moninaisuudesta johtuen EU-tasolla ei ole mielekästä päättää tarkoista raja- tai kynnysarvoista, vaan tarkempi työ on jätettävä kansallisesti tehtäväksi. Määritelmistä riippumatta suojelua on yksityismaiden osalta toteutettava Suomessa vapaaehtoisuuteen perustuvien menetelmin METSO- ja Helmi-ohjelmien kautta.

Biodiversiteettistrategian toimeenpanoon liittyvien kansallisten sitoumusten tekemisessä suomenottama ”aikalisä” on perusteltu

Suojeltujen alueiden lisäämiseen sekä direktiiviluontotyyppien ja -lajien tilan parantamiseen liittyvien strategiatavoitteiden saavuttamiseksi kunkin jäsenmaan on annettava sitoumus kansallisista toimistaan. Komissio pyysi toimittamaan sitoumukset vuoden 2022 loppuun mennessä, minkä jälkeen niitä on ollut tarkoitus käsitellä jäsenmaiden kesken alueellisissa seminaareissa.

Suomessa sitoumuksia valmisteltiin ympäristöministeriön johdolla vuoden 2022 aikana. Loppuvuonna 2022 asiassa päädyttiin perustellusti ottamaan ”aikalisä”: Suomen tavoitteena on toimittaa sitoumukset EU:lle marraskuussa 2023. Tähän mennessä tehdyn valmistelun jatkoksi asiasta laaditaan E-kirje, joka on tarkoitus lähettää eduskunnalle alustavan aikataulun mukaan helmikuussa 2023. Ennen sitoumusten toimittamista EU:lle asiasta tullaan järjestämään myös lausuntokierros, minkä lisäksi siitä tehdään kansallisesti tarpeelliset poliittiset päätökset.

MTK:n tavoitteet:

- Toimenpiteet, joita suojeltujen alueiden lisäämiseksi ja luontoarvojen parantamiseksi tarvitaan, on valittava kansallisista lähtökohdista luonnon vuoksi eikä komission vuoksi. Prosenttien sijaan olennaista on vaikuttava ja kustannustehokas kohdentaminen ja priorisointi, mikä edellyttää huolellista valmistelua ja harkittua päätöksentekoa.
- Suomen lähtötilanne suhteessa EU-tasoiisiin tavoitteisiin on tunnistettava, eikä kansallisessa työssä pidä ylitulkita komission vaatimuksia. Esimerkiksi EU-tasoisien 10 %:n tiukan suojelun tavoitteen tulkitseminen niin, että Suomen tulisi sitoutua maakuntakohtaisesti vastaavaan suojeluprosenttiin erikseen metsien osalta, ei ole perusteltu. Täysin metsätalouden ulkopuolella olevaa lakisääteisesti suojeltua metsää oli vuoden 2022 alussa 10 % Suomen metsäpinta-alasta.
- Kun sitoumuksista aikanaan keskustellaan jäsenmaiden ja komission kesken, tarkempia tavoitteita ja niiden saavuttamiseksi tarvittavia keinoja koskevan päätösvallan on pysyttävä kullakin jäsenmaalla itsellään. Suomessa luontotyötä tehdään jo monilla eri ohjauskeinoilla, joista menestyneimpiä ovat maanomistajien vapaaehtoisuuteen perustuvat METSO- ja Helmi-ohjelmat. Suomen on korostettava, että se etenee kohti EU:n yhteisiä tavoitteita jo olemassa olevilla kansallisilla keinoilla.
- Sitoumusten valmistelun seuraavissa vaiheissa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että erilaisten vaihtoehtojen vaikutukset arvioidaan niin ekologisten, taloudellisten kuin sosiaalistenkin näkökulmien huomioiden kattavasti ja laadukkaasti. Maanomistajien omaisuuden suojan täysimääräinen toteutuminen ja sitoumusten laaja hyväksyttävyyden varmistaminen on välttämätöntä.

3.1 Ehdotusta luonnon ennallistamista koskevaksi asetukseksi ei pidä hyväksyä sellaisenaan

Lakimies Anna-Rosa Asikainen, anna-rosa.asikainen@mtk.fi

Biodiversiteettistrategian mukaan komissio esittää ehdotuksen oikeudellisesti sitoviksi EU:n ennallistamistavoitteiksi. Komissio julkaisi [lainsäädäntöehdotuksensa ja siihen liittyvän vaikutustenarvioinnin](#) kesällä 2022. Ehdotuksen julkaisun myötä käynnissä on EU:n lainsäädäntöprosessi, johon osallistuvat parlamentti ja neuvosto. Myös Euroopan talous- ja sosiaalikomitea sekä alueiden komitea valmistelevat asiasta omat lausuntonsa. Lainsäädäntöprosessi kestää vähintään loppuvuoteen 2023 saakka.

Komission ehdotuksen mukaan jäsenmaiden tulisi ottaa ennallistamistoimien piiriin vähintään 20 prosenttia EU:n maa- ja meripinta-alasta vuoteen 2030 mennessä ja kaikki ennallistamista tarvitsevat ekosysteemit vuoteen 2050 mennessä. Lisäksi ehdotus sisältää elinympäristökohtaisia ennallistamistavoitteita ja menettelyn kansallisten ennallistamissuunnitelmien laadintaan. Toimenpiteet kohdistuisivat luonto- ja lintudirektiivin tarkoittamien luontotyyppeihin ja lajien lisäksi myös alueisiin, joihin ei nykyisin liity luonnonsuojeluoikeudellista EU-sääntelyä. Tavanomaisessa maa- ja metsätaloustaloudessa olevilla alueilla olisi saatava aikaan useiden indikaattoreiden myönteistä kehitystä kansallisella tasolla mitattuna. Lisäksi vaadittaisiin maatalouden käytössä olevien turvemaiden ennallistamista ja vettä.

Komission mukaan Suomelle aiheutuvat kustannukset olisivat vuosittain yli 0,9 miljardia euroa. Jäsenmaiden joukossa Suomen osuus olisi euromääräisesti kolmanneksi suurin sekä BKT:hen ja asukaslukuun suhteutettuna suurin. Suomessa pyritään kansallisesti tarkentamaan arvioita ehdotuksen vaikutuksista, ja [Luonnonvarakeskuksen mukaan](#) mittaluokka on miljoonissa hehtaareissa ja miljardeissa euroissa.

Eduskunta käsitteli [Suomen kantaa](#) asiaan loppuvuonna 2022. Suomi ei hyväksy ennallistamisasetusta komission nyt esittämässä muodossa. Suomi edellyttää ehdotukseen merkittäviä muutoksia. Suomen kannassa korostuvat muun ohella kansallisen metsäpolitiikan huomioon ottaminen, Suomelle aiheutuvien kustannusten merkittävä kohtuullistaminen, maaomistajan oikeuksien ja omaisuuden suojan toteutuminen sekä kansallisen liikkumavaran lisääminen.

Neuvostossa asiaa on tähän mennessä käsitelty useita kertoja työryhmätasolla sekä kertaalleen maatalous- ja ympäristöneuvostoissa. Ruotsin puheenjohtajuuskaudella kesään 2023 mennessä asiasta muodostetaan mahdollisesti yleisnäkemykset. Euroopan parlamentissa asiaa käsitellään parhaillaan ympäristö-, maatalous- ja kalatalousvaliokunnissa. Valiokunnissa äänestykset tapahtunevat keuhkokuumeella ja keuhkokuumeella 2023, ja parlamentin täysistunnossa päätöksenteon on ennakoitu ajoittuvan aikaisintaan kesälle 2023.

MTK:n tavoitteet:

- MTK pitää ennallistamista ja muuta luonnon tilan parantamista tarpeellisenä. Komission ehdottama asetus on kuitenkin monella tavalla ongelmallinen. Jotta EU-tasoinen lainsäädäntö voisi lopulta olla hyväksyttävissä, lainsäädäntötekstin on muututtava merkittäväällä tavalla useiden artiklojen osalta. Muutosten myötä kannattavan maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset sekä eri tavoitteiden yhteensovittaminen on huomioitava paremmin, toimenpiteet on voitava kohdentaa vaikuttavalla ja kustannustehokkaalla tavalla jäsenmaiden omien päätösten mukaisesti sekä metsäasioita koskeva kansallinen päätösvalta on säilytettävä. Lainsäädäntöprosessin aikana on tehtävä muutoksia lukuisiin artikloihin niin, että muutosten myötä kansallinen liikkumavara lisääntyy, taloudelliset vaikutukset Suomelle pienenevät, maanomistajien oikeudet toteutuvat ja komission valta ei lisääny.
- Artiklatasolla MTK pitää tarpeellisenä erityisesti seuraavia muutoksia:
  - » 1 artikla: rajaus selkeämmin heikentyneisiin ekosysteemeihin; keskeävän kehityksen eri ulottuvuuksien huomiointi; yleisvelvoitteen ykkeminen vahvemmin kansallisiin ennallistamissuunnitelmiin prosentitavoitteiden pääpainon sijaan
  - » 4 artikla: ennallistamisen kohdistaminen erityisesti jo olemassa oleville suojelualueille (Natura 2000 -verkosto); jäsenmaille enemmän liikkumavaraa kustannustehokkaaseen ja vaikuttavaan kohdentamiseen tarkastelemalla tavoitteita isommassa mittakaavassa (ei luontotyypiryhmäkohtaisesti); tuntematonta tilaa ei pidä olettaa heikentyneeksi; ei yleistä direktiiviluontotyyppisiin liittyvää heikentämisvelvoitetta Natura 2000 -verkon ulkopuolelle
  - » 6 artikla: velvoitteiden väljentäminen, jotta Suomen kaltaisessa maassa, jossa vihreitä alueita on paljon, sääntely ei muodostuisi tarpeellisen yhteiskunnan kehittämisen kannalta esteeksi (esim. rakentaminen maatalouden ja uusiutuvan energian tarpeisiin)
  - » 9 artikla: taloudellisten ja sosiaalisten näkökulmien merkityksen huomioiminen; muutokset indikaattoreissa; muutokset maatalouden käytössä olevan ojitetun turvemaan ennallistamis- ja vettämisvelvoitteissa
  - » 10 artikla: taloudellisten ja sosiaalisten näkökulmien merkityksen huomioiminen; rajaus selkeämmin heikentyneisiin ekosysteemeihin; luonnon tilaa parantavien toimien tavoitteen tarkentaminen; joustavuuden ja kansallisten ennallistamissuunnitelmien merkityksen lisääminen indikaattoreissa
  - » 11 artikla: suunnitelmassa huomioitavien asioiden kokonaisuuden laajentaminen; maanomistajien osallisuuden vahvistaminen; 70 vuoden takaisesta vertailuajankohdasta luopuminen; politiikkakoherenssin vahvistaminen
  - » 13 ja 14 artiklat: jäsenmaiden päätösvalan vahvistaminen kansallisten ennallistamissuunnitelmien osalta; komission roolin pienentäminen suunnitelmaluonnosten arviointimenettelystä luopumalla
  - » 19 artikla: delegoitujen säädösten antamismahdollisuuksien merkittävä supistaminen

3.2 Metsästrategiaa viedään käytäntöön monitoroinnin ja uusien ryhmien kautta

Metsäjohtaja Marko Mäki-Hakola, +358 40 502 6810

Komissio julkaisi vuonna 2021 uuden metsästrategiansa, joka ulottuu vuoteen 2030 saakka. Strategiassa esitetään uutena kohtana tieto metsien monitoroinnista ja raportoinnista, josta komissio aikoo antaa asetusehdotuksensa tämän vuoden toisella kvartaalilla. Monitoroinnin ja raportoinnin tavoitteena on kehittää EU:n laajuinen metsiin kohdistuva seurannan kehys ja tarjota tarkkoja, säännöllisiä ja oikea-aikaisia tietoja unionin metsien tilasta ja hoidosta. Komissio pyysi viime vuoden keväällä asiasta kannanottoja ja piti syksyllä julkisen kuulemisen. Asetusehdotusaloitteeseen liittyy kuitenkin paljon epäselviä seikkoja, kuten metsänomistajan yksityisyydensuoja suhteessa kerättävään tietoon, yksityisomaisuuden suoja ja mitä omaisuudellaan saa tehdä, kuka kerättävää tietoa käyttää ja mihin tarkoitukseen sekä mikä taho maksaa tiedonkeruun.

Metsästrategian toisena varteenotettavana kohtana on metsien hallintoon liittyvä kysymys: komissio ilmoitti viime vuonna muuttavansa vuonna 2023 metsäasioita käsitteleviä työryhmiä. Viime vuoteen saakka jäsenvaltioiden ja sidosryhmien edustajat työskentelivät komission kanssa neljässä eri työryhmässä, joista MTK oli mukana Civil Dialogue -ryhmässä. Komission esityksen mukaan ryhmiä tulee jatkossa olemaan kaksi, jotka tätä kirjoittaessa eivät ole vielä tiedossa.

MTK:n tavoitteet:

- Selkeyttää monitoroinnin tavoitteet sekä tiedonkeruun tavat
- huolehtia metsänomistajan oikeuksista liittyen omaisuudensuojaan ja tietoturvaan
- huolehtia, ettei tiedonkeruun ja raportoinnin maksajana ole metsänomistaja
- huolehtia, että kerättävä tieto ei pohjaudu vain esim. monimuotoisuuden pohjalle ja aseta sitä kautta uusia haasteita yksityiselle metsänomistamiselle
- Varmistaa, että tulevaisuudessa komission nimittämissä ryhmissä ovat edustavasti metsänomistajat mukana.

3.3 Maaperän terveyslaki

Asiantuntija Airi Kulmala, +358 400 755 454

Vuoteen 2030 ulottuvassa EU:n maaperästrategiassa (COM/2021/699 final) määritetään visio ja tavoitteet maaperän hyvän terveyden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä sekä konkreettisia toimenpiteitä vuoteen 2030 saakka. Strategian osana komissio antaa maaperän terveyttä koskevan lainsäädäntöehdotuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Lailla pyritään varmistamaan maaperälle sama suojelun taso kuin vesille, meriympäristölle ja ilmalle. Komission työohjelman mukaan säädösehdotus maaperän terveydestä (Soil health law) annetaan vuoden 2023 toisella kvartaalilla.

Terve maaperä on tärkeä osa muun muassa elintarviketurvaa, ilmastonmuutosta, luonnon monimuotoisuutta ja vesiensuojelua koskevien tavoitteiden saavuttamisessa. On arvioitu, että EU:n maaperän ekosysteemeistä 60–70 % ei ole terveitä ja niiden tila heikkenee edelleen. Ongelmia aiheuttavat esimerkiksi maaperän eroosio, tiivistyminen, orgaanisen aineen väheneminen, saastuminen, biodiversiteetin väheneminen, suolaantuminen, aavikoituminen sekä maaperän peittäminen läpäisemättömillä materiaaleilla.

Terveyslakiehdotus tulee sisältämään ehdotuksia siitä, mitä terve maaperä tarkoittaa ja miten sitä kuvataan eri indikaattoreilla. Lisäksi esitettäneen vaatimuksia ja tavoitteita kestäväan maan käyttöön, ravinnehävikkien pienentämiseen, kaivettuun maahan, pilaantuneisiin maihin ja maakäytön muutoksiin liittyen. Myös maan terveyden seurantaan ja muutosten raportointiin esitettäneen toimintamallia.

Maaperän terveydestä huolehtiminen on tärkeää, koska maaperä tarjoaa monia ekosysteemipalveluita, jotka ovat oleellisia muun muassa ruuan tuotannolle. Maaperässä on luonnollista vaihtelua, joka tulee pystyä ottamaan huomioon lainsäädäntöä tehtäessä. Lisäksi on muistettava myös muut ympäristölliset, taloudelliset, sosiaaliset ja alueelliset tekijät. Näin ollen lainsäädännössä tarvitaan riittävää kansallista liikkumavaraa. Esitettyjen toimien tulee olla myös kustannustehokkaita ja oikeasuhtaisia tavoitteisiin nähden. Maaperää koskeva lainsäädäntö tulee linkittymään useaan muuhun lainsäädäntöön (mm. ennallistaminen, ilma- ja ilmastopäästöt, vesiensuojelu), jolloin on tärkeää varmistaa säädösten yhteensopivuus ja välttää moninkertaista lainsäädäntöä.

MTK:n tavoitteet:

- Lainsäädännössä on huomioitava joka maan erityispiirteet ja siinä on oltava riittävästi kansallista liikkumavaraa.
- Tavoitteiden ja toimenpiteiden tulee perustua tarkkaan kustannus-hyötyanalyysiin sekä tutkittuun tietoon. Toimenpiteitä aiheutuvia kustannuksia on korvattava elinkeinonharjoittajille, mikäli ne muodostuvat kohtuuttomiksi saatavaan hyötyyn nähden.
- Lainsäädännön tulee tukea maa- ja metsätalouden harjoittamista, ei estää sitä.
- Terveyslaki tulee sovittaa yhteen muun lainsäädännön kanssa eikä päällekkäistä säädäntöä tule tehdä. Säädöstä tehtäessä muistettava, että metsäpolitiikka kuuluu kansalliseen kompetenssiin.

4 Pellolta pöytään -strategia

Euroopan komissio julkaisi toukokuussa Pellolta pöytään -strategian, jonka tarkoituksena on tehdä EU:n ruokajärjestelmästä entistä kestävämpi, reilumpi ja terveellisempi. Kokonaisvaltainen strategia pyrkii nimensä mukaisesti kattamaan koko elintarvikeketjun alkutuotannosta kulutukseen, ja sen on tarkoitus toimia mallina myös globaalin ruokajärjestelmän kehittämiseksi kestävämmäksi. Alla MTK:n näkökulmia ja tavoitteita strategian kevään 2023 aikana käsittelyssä olevista lainsäädäntöesityksistä.

4.1 Kasvinsuojeluaineiden kestävä käytön asetus SUR

Kasvinviljelyasiamies Mika Virtanen, mika.virtanen@mtk.fi

Komissio julkaisi kesäkuussa 2022 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kasvinsuojeluaineiden kestävästä käytöstä. Ehdotuksessa keskeisenä tavoitteena on vähentää kemiallisten torjunta-aineiden käyttöä ja niistä aiheutuvaa riskiä, etenkin niiden, jotka sisältävät vaarallisempia tehoaineita. Lisäksi halutaan lisätä integroidun torjunnan käyttöä ja valvontaa, sekä lisätä vähemmän vaarallisten ja kemiallisille torjunta-aineille vaihtoehtoisten keinojen käyttöä tuhoojien torjunnassa.

Toisena tavoitteena on parantaa seurantatietojen saatavuutta mm. torjunta-aineiden käytöstä ja niiden käytöstä aiheutuvista riskeistä. Tarkoituksena on myös luoda mittarit asetuksen tavoitteiden edistymisen seurantaan.

Kolmantena tavoitteena on parantaa säännösten täytäntöönpanoa, soveltamista ja noudattamisen valvontaa kaikissa jäsenvaltioissa politiikan tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantamiseksi.

Neljäntenä tavoitteena on edistää uutta teknologiaa, kuten täsmäviljelyä, jotta voitaisiin vähentää torjunta-aineiden kokonaiskäyttöä ja niistä aiheutuvia riskejä.

MTK korostaa, että tiukat lainsäädännöllä annetut kasvinsuojeluaineiden käytön vähentämisprosentit eivät sovellu toimialaan, jossa toimitaan luonnon ehdoilla. Esim. tuholaispaine vaihtelee vuosittain ja jos sato halutaan turvata, niin kasvinsuojeluaineita on voitava käyttää, kun tarve on. Välillä kasvinsuojelun tarve on vähäisempää.

Kasvinsuojelulla on merkittävä rooli, kun mietitään ruokaturvaa Euroopassa ja muualla maailmassa. Lisäksi kasvinsuojelulla on suuri merkitys kasvien ravinteiden käytön tehokkuuteen. Terve kasvusto pystyy käyttämään maassa olevat ravinteet tehokkaasti sadon tuottamiseen.

MTK:n tavoitteet:

- Asetuksen toimeenpanossa on otettava huomioon jäsenmaiden erilaiset lähtötasot nykyisen direktiivin toimeenpanossa. Asetuksen on oltava sellainen, että kestävä kasvintuotanto on jatkossakin mahdollista. Tämä tarkoittaa sitä, että viljelijällä on oltava riittävät keinot kasvinsuojelussa, jotta määrällisesti ja laadullisesti korkeatasoisen sadon tuottaminen on mahdollista.
- Asetusehdotus lisää huomattavasti turhaa byrokratiaa viljelijöille ja viranomaisille, mikä ei edistä varsinaista tavoitetta, eli kasvinsuojeluaineiden käytöstä aiheutuvien riskien vähentämistä. Asetusehdotusta pitää yksinkertaistaa huomattavasti, mm. jäsenmaita velvoittavan raportoinnin osalta.
- Asetusehdotuksessa mainitut tiukat kasvinsuojeluaineiden käytön määrälliset vähentämistavoitteet ovat epärealistisia. Lisäksi ensin pitää kehittää ja tuoda markkinoille vaihtoehtoisia kasvinsuojeluaineita ja torjuntamenetelmiä, jotka ovat oikeasti toimivia ja tehokkaita myös Suomen viljelyoloissa.
- Asetuksessa pitää keskittyä ehdotettua enemmän kasvinsuojeluaineiden käytöstä aiheutuvien riskien vähentämiseen. Tavoitteisiin päästään, mm. käyttäjien koulutuksen kautta ja tietoisuuden lisäämisellä kasvinsuojeluaineiden turvallisesta käytöstä. Tämän lisäksi levitysvälineiden testaus on tärkeä yksittäinen ja vaikuttavuudeltaan merkittävä käytännön toimenpide, jolla päästään kohti toimintaohjelman tavoitteita.
- Kestävässä kasvinsuojelussa on monipuolisten kasvinsuojelumenetelmien lisäksi tärkeää myös riittävän laaja kasvinsuojeluainevalikoima, jotta resistenssin hallinta on mahdollista. Näin voidaan säilyttää tehoaineiden teho kasvintuhoojia vastaan, välttämällä yksittäisten tehoaineiden liiallista käyttöä.
- Toimenpiteet, joilla edistetään integroidun ja luonnonmukaisen kasvinsuojelun käytön mahdollisuuksia ovat erittäin tärkeitä. Tämä vaatii panostusta tutkimukseen mm. biologian ja uuden teknologian hyödyntämisen osalta. Muuttuvassa ilmastossa kasvintuhoojien hallinta voi vaikeutua, minkä vuoksi kaikki teknologia on hyödynnettävä.

4.2 Kasvinlisäysmateriaalit

Kasvinviljelyasiamies [Mika Virtanen](mailto:mika.virtanen@mtk.fi), mika.virtanen@mtk.fi

Komissio julkaisi huhtikuussa 2021 taustaselvityksen nykyisen lainsäädännön uudistamisen vaihtoehtoista. DG SANTE aikoo julkaista esityksen uudeksi lisäysaineistoja koskevaksi lainsäädännöksi vuoden 2023 aikana. MTK:n mielestä on tärkeää, kasvien sertifioitujen lisäysmateriaalin tuotantoa säädellään jatkossakin nykyisenkaltaisella järjestelmällä ja lainsäädännöllä, joka kuitenkin uudistetaan vastaamaan nykyajan tarpeita. Samalla on varmistettava, että kasvilajikkeiden patentointia ei sallita ja kasvinjalostajan oikeudet pitää turvata.

MTK:n tavoitteet:

- Siemenlainsäädäntö pitää uudistaa vastaamaan nykyajan vaatimuksia.
- Metsänviljelyaineisto pidettävä jatkossakin selkeästi erillään, omana kokonaisuutena.
- Siemenlainsäädännössä voitaisiin tarvittaessa määritellä myös sallitut uudet kasvinjalostustekniikat, jotka luokitellaan geenimuuntelun ulkopuolelle.
- Lainsäädäntöä on selkiytettävä siten, että kasvinjalostajan oikeudet voidaan turvata. Biologisten prosessien ja perinteisin biologisin menetelmin jalostettujen kasvilajikkeiden patentointi tulee selkeästi kieltää

4.3 Uudet genomitekniikat

Kasvinviljelyasiamies [Mika Virtanen](mailto:mika.virtanen@mtk.fi), mika.virtanen@mtk.fi

Komission odotetaan julkaisevan lainsäädäntöehdotuksen kasvinjalostuksessa käytettävistä uusista jalostusmenetelmistä vuoden 2023 aikana. Komissio on ilmaissut positiivisesta suhtautumisestaan joidenkin uusien jalostusmenetelmien sallimiseksi EU:ssa, osana tavanomaista kasvinjalostusta. MTK pitää tärkeänä, että uusien jalostustekniikoiden hyödyntämisen perinteisessä kasvinjalostuksessa mahdollistava lainsäädäntö saadaan luotua ja voimaan mahdollisimman pian. Euroopan kasvinjalostuksen tulevaisuuden ja kilpailukyvyyn varmistaminen edellyttää nykyaikaisten kasvinjalostusmenetelmien sallimista. Uusien kasvinjalostusmenetelmien hyödyntäminen osaltaan mahdollistaa EU:n eri strategioiden tavoitteiden saavuttamista mm. kasvinsuojeluaineiden käytön vähentämisessä, sekä lannoitteiden käytön tehostamisessa ja vähentämisessä. Lisäksi kasvinjalostuksella on merkittävät haasteet kasvien viljelyvarmuuden parantamisessa muuttuvissa ilmasto-olosuhteissa, joiden ratkaisemiseksi tarvitaan nykyaikaisia työkaluja.

MTK:n tavoitteet:

- uusien jalostustekniikoiden hyödyntämisen perinteisessä kasvinjalostuksessa mahdollistava lainsäädäntö pitää laatia ja saattaa voimaan mahdollisimman pian.

4.4 Menekinedistämisohjelmat

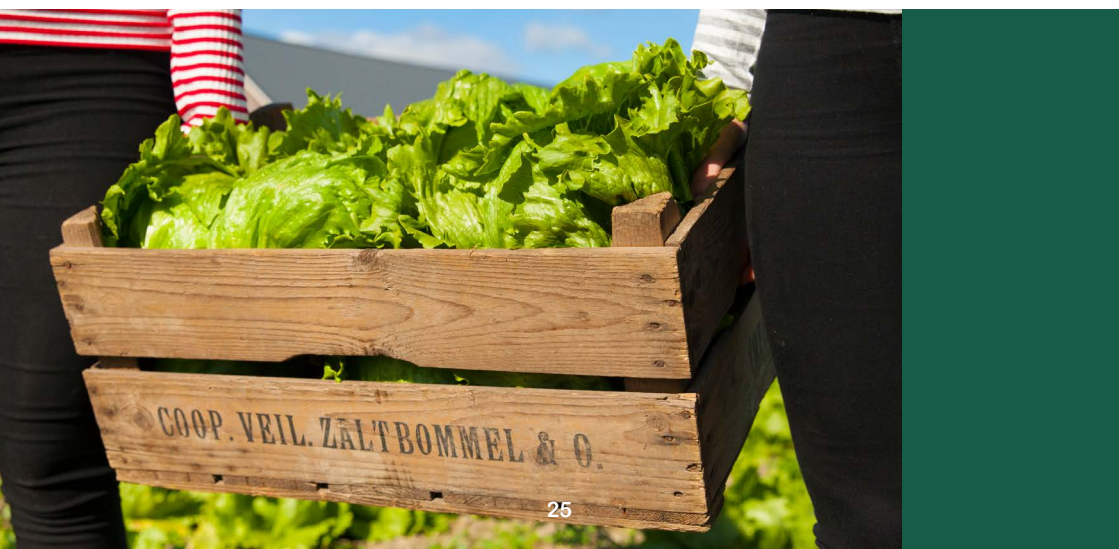
Vientijohtaja Thimjos Ninios, +358 45 2647131, thimjos.ninios@mtk.fi

Komissio jatkaa maataloustuotteiden menekinedistämisohjelman uudistusta vuonna 2022. Komission tavoitteena on uudistuksen myötä siirtyminen kestävämpien tuotantotapojen ja tuotteiden tukemiseen Pelloilta pöytään (F2F) –strategian mukaisesti. Komissio pyrkii määrätietoisesti vaikuttamaan menekinedistämisohjelman sisältöön usealla eri keinolla, mm. sisällyttämällä vuosikohtaisiin toimenpidesuunnitelmiin muutoksia, jotka vaikuttavat menekinedistämisohjelmien tulevaisuuteen laajemminkin.

On selvää, että menekinedistämispolitiikka koskee horisontaalisti kaikkia maataloussektoreita ja erityisesti ruokajärjestelmien kestävyysliittävillä kirjauksilla tulee olemaan merkittävä vaikutus seuraaviin päivitetäviin kokonaisuuksiin.

MTK:n tavoitteet:

- Menekinedistämisohjelman keskeisenä tavoitteena tulee säilyä eurooppalaisen maatalouden kannattavuuden ja maataloustuotteiden kilpailukyyn edistäminen.
- Kaikkien maataloustuotteiden tulee olla rahoituskelpoisia. Rahoituksen karsiminen esim. lihatuotteilta rajoittaa kilpailukykyä ja edistää lihan tuontia EU:n ulkopuolelta.
- Tuotteiden diskriminoinnin sijaan, kestäviä tuotantotapoja voidaan edistää kohdentamalla enenevässä määrin budjettia kestävien tuotantotapojen eduksi. Luomutuotanto ei voi olla ainoa kestäväksi luokiteltu tuotantotapa.
- Koska menekinedistämisohjelman keskeinen tavoite on edistää eurooppalaisten maataloustuotteiden kilpailukykyä, komission tulee löytää terveellisen ravitsemuksen edistämiseen kohdennettavat varat muualta.

4.5 EU:n koulujakelujärjestelmä

Maitoasiamies Marjukka Mattio, +35850 533 8924,
marjukka.mattio@mtk.fi

EU:n koulujakelujärjestelmän (hedelmät, vihannekset ja maitotuotteet) uudelleen tarkastelu on käynnissä ja tarkoitus saada päätökseen vuoden 2023 loppuun mennessä. Järjestelmän tarkastelu on osa Pelloilta pöytään -strategian kestävä ja terveellisten ruokavalioiden edistämistä. Komission jo vuonna 2021 tekemässä kyselyssä ja keväällä 2022 toteutetussa julkisessa kuulemisessa on noussut esiin mm. kasvipohjaisten juomien sisällyttäminen järjestelmän piiriin, luomun osuuden lisääminen ja terveellisyysnäkökulman uudelleen tarkastelu. Vastauksissa nousi esiin myös se näkökanta, että tukea ei tulisi antaa eläinperäisille tuotteille. Koulujakelujärjestelmän uudistaminen haastaa meijerituotteiden osuutta järjestelmässä.

Suomessa järjestelmää on hyödynnetty reippaasti, mutta alkavalle rahoituskaudelle meijerituotteiden saama määräraha pieneni ja hedelmien ja vihannesten määräraha hieman kasvoi. Koulujakelujärjestelmä sopii hyvin yhteen suomalaisen ainutlaatuisen kouluruokailun kanssa. Se on tukenut osaltaan monipuolisen ja ilmaisen kouluruuan tarjoamista. Maatalouden kustannukset ovat nousseet rajusti ja sen myötä myös meijerituotteiden hinnat. Maidon nykyinen koulujakelutuki ei mahdollista kustannusten nousuun reagoitua. Uhkana on, että ruokapalvelut joutuvat vähentämään meijerituotteiden ostomääriä, koska tuen määrä suhteessa ostohintaan on aiempaa pienempi. MTK ry näkee, että koulujakelumäärärahan tulee nousta, sillä kaiken maataloustuotannon kustannukset ovat nousseet.

MTK:n tavoitteet:

- Monipuolinen tuotevalikoima koulujakelujärjestelmässä turvaa monipuolista ruokavaliota ja on osa ruokakasvatusta, terveellisten ja kasvua ja kehitystä tukevien tuotteiden valintaa ja niihin tutustumista.
- Määrärahan tulee jatkossa vähintään samansuuruinen ja kansallisen puskurin mahdollisuutta on pohdittava.
- Järjestelmä halutaan pitää pitkälti ennallaan.
- Jäljitettävyyden ja kestävyuden varmistamiseksi tuotteiden tulee olla tuotettu eurooppalaisilla tai vastaavilla kriteereillä.
- Kestävä tuotanto. Euroopan pohjoisimpien alueiden kasvuolosuhteiden vuoksi nurmen viljely onnistuu Suomessa hyvin ja samoin nurmeen perustuva maidontuotanto. Suomessa kotieläintiheys on kestävällä tasolla ja maidontuotanto perustuu nurmeen. Vesijalanjälki: Suomessa kotieläintuotanto on kestävää myös veden riittävyys suhteen. Kestävyys ja ruokakulttuurin näkökulmasta on perusteltua, että maitotuotteet ovat olennainen osa järjestelmää jatkossakin.
- Hyvä, että luomutuotteet mukana. Luomu ei kuitenkaan ole ainoa kestävä tuotantotapa. Tukijärjestelmällä on ollut luomua edistävä vaikutus.
- Koulujakelutuella on merkittävä merkitys kunnille lasten monipuolisen ravitsemuksen turvaamisessa. Tuella on merkittävä merkitys myös pienemmille alueellisille meijereille. Tarjolla voi olla jopa todellista lähimaitoa: tuotanto ja jalostus samalla paikkakunnalla kuin koulu.
- Kasvipohjaisille juomille tulee jakelujärjestelmässä määritellä samantyyppiset ravitsemuskriteerit kuin maitotuotteille (ei makeutettuja tai maustettuja kasvipohjaisia juomia). Suomalaisissa ravitsemussuosituksissa lapsille ja nuorille suositellaan maitotuotteita. Paikalliset ravitsemussuositukset tulee huomioida, sillä niissä on kulttuuriset painotukset huomioitu.
- Kasvipohjaisten juomien alkuperän suhteen tulee määrittää kriteerit niin, että on mahdollista suosia mahdollisimman lähellä tuotettuja tuotteita.
- Luomutuotteiden suosimisessa tulee myös huomioida lähituotanto. Toisinaan myös tarjonnan puoli voi olla rajoittava tekijä.
- Koulujakelutuen tulee olla yhdenvertainen. Kouluruoka kuuluu kaikille. Suomen koulujärjestelmään eikä kaikille ilmaiseen kouluruokailun yhteyteen sovellu koulujakelujärjestelmä, joka kohdennettaisiin vain osalle oppilaista esim. Sosiaalisin perustein.
- Täysjyväviljatuotteet ovat osa monipuolista ravitsemusta.

4.6 FOPNL ja muu kuluttajainformaatio

Ruokamarkkina-asiantuntija Heidi Siivonen, heidi.siivonen@mtk.fi

Pelloilta pöytään -strategian tärkeä osa on ruuan kuluttajainformaation parantaminen. Paremmalla kuluttajainformaatiolla pyritään mm. Edistämään kestäväää elintarvikkeiden kulutusta ja autetaan kuluttajaa terveyttä tukevien valintojen tekemisessä. Keskustelussa ovat Front of Pack Nutrition Labeling (FOPNL) eli pakkauksen etupuolella esitettävä ravintoarvomerkintä, alkuperämerkinnät ja eläinten hyvinvointimerkinnät. Tuotteen säilyvyydestä ja käytettävyydestä kuluttajille kertovista parasta ennen- ja viimeinen käyttöpäivämäärämerkinnöistä ja niiden mahdollisesta yhtenäistämisestä käydään myös keskustelua, näissä tavoitteena ruokahävikin- ja jätteen vähentäminen, toisaalta tuoteturvallisuus.

MTK:n tavoitteet:

- MTK vaatii nykyistä tarkempaa lainsäädäntöä ruuan alkuperän ilmoittamiseksi niin elintarvikepakkauksissa, irtomyynissä kuin ruokapalvelusektorilla. Alkuperävaatimusta jatketaan.
- Suomen kansallisen lainsäädännön mukaan ravintoloissa ym. tarjoilupaikoissa tarjottavan lihan alkuperä on ilmoitettava kuluttajalle kirjallisesti määräaikaisella päätöksellä, jonka voimassaoloa pidennettiin 30.4.2023 saakka. Tälle kansalliselle asetukselle pyritään saamaan uusi, kahden vuoden jatkoaike. Kuluttajia tulee tiedottaa asetuksen ulkopuolelta ottaen huomioon pohjoismaalaisen ruokavalion hyvät erityispiirteet, esimerkiksi rikas leipäkuultuuri ja kuluttajien moninasiin tarpeisiin ja erikoisruokavalioihin kehitetyt maitotuotteet. Kulutustottumusten ohjailussa nudging eli ”tuuppiminen” on oikea tapa, ei syyllistäminen, asenteellisen tiedon kertominen tai yksittäisten elintarvikkeiden kieltäminen.
- Tavoitteena on, että EU:ssa on yhteneväinen lainsäädäntö myös ruuan alkuperän nykyistä tarkemmasta ilmoittamisesta. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia jäljitettävyyden kehittämiseen sekä alkuperätiedon avaamiseen kuluttajalle asti nyky menetelmiä tehokkaammin. Mahdollisesti syntyvän lisäarvon tulee hyödyntää myös alkutuottajaa.
- MTK seuraa, tuoko Pelloilta pöytään -strategia menekinedistämismahdollisuuksia alkuperämerkintöihin (esim. maantieteelliset merkinnät) suomalaisille tuotteille, esimerkiksi nurmimaito tai antibiootittomuus.
- MTK seuraa ja ottaa aktiivisesti osaa keskusteluun EU:n yhteisistä ravintosisältömerkinnöistä pakkauksen etupuolella (FOPNL) ja mm. eläinten hyvinvointimerkinnöistä. Pakkausmerkinnöissä tulee ensisijalla olla oikeellinen, tasapuolinen ja kansanterveyttä edistäviin näkökulmiin perustuva kuluttajainformaatio. Merkinnät eivät saa olla harhaanjohtavia tai vaikeaselkoisia. Merkinnöissä ja niiden pohjana käytettävässä datassa tulee ottaa huomioon pohjoismaalaisen ruokavalion hyvät erityispiirteet, esimerkiksi rikas leipäkuultuuri ja kuluttajien moninasiin tarpeisiin ja erikoisruokavalioihin kehitetyt maitotuotteet. Kulutustottumusten ohjailussa nudging eli ”tuuppiminen” on oikea tapa, ei syyllistäminen, asenteellisen tiedon kertominen tai yksittäisten elintarvikkeiden kieltäminen.

- Suomi on eläinten hyvinvoinnin mallimaa, jolle pakkauksissa olevasta eläinten hyvinvointimerkistä saattaa olla hyötyä. Eläinten hyvinvointimerkinnän tulee olla vapaaehtoinen, eikä siitä saa koitua kuluja tai haittaa tuottajille. Hyvinvointimerkinnän kriteerien tulee olla mitattavia, todennettavia, ja niiden tulee perustua tieteeseen. Jos merkki otetaan käyttöön, täytyy resursseja kohdentaa myös kuluttajainformaatioon ja merkin tunnetuksi tekemiseen. Samat tarpeet koskevat kaikkia mahdollisia uudistuksia missä tahansa merkinnöissä tai niiden muutoksissa.
- Tuotteen käytettävyydestä kertovat parasta ennen- ja viimeinen käyttöpäivä- merkintöjen tulee olla kuluttajille selkeitä ja yksiselitteisiä, elintarviketurvallisuus ei saa vaarantua hävikin vähentämisen kustannuksella. Kaikissa merkinnöissä tulee huomioida saavutettavuus, esim. selkokieliisyys.

4.7 Maatalouden kestävyiden tietoverkko

Tutkimuspäällikkö Juha Lappalainen, juha.lappalainen@mtk.fi

Euroopan komissio esittää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1217/2009 muuttamista maatalouden kirjanpidon tietoverkon muuntamisesta maatalojen kestävyiden tietoverkoksi. Maatalouden kirjanpidon tietoverkon (FADN) avulla kerätään yli 80 000 maatilalta vuosittain talous- ja tuotantotietoa maataloudesta. Komissio ilmoitti ”Pelloilta pöytään” -strategian yhteydessä aikomuksestaan muuttaa FADN (Farm Accountancy Data Network) maatalojen kestävyyttä koskevaksi tietoverkoksi (FSDN, Farm Sustainability Data Network). Tämä perusasetus pyritään saamaan voimaan vuoden 2023 loppuun mennessä. Perusasetuksen nojalla annettavat alemman asteiset säädökset pyritään viimeistelemään vuosien 2023 ja 2024 aikana. Ensimmäiset uudet tiedot pyritään keräämään maataloilta vuonna 2025, jolloin tuloksia saataisiin vuonna 2026 tai 2027.

Muutos maatalojen kestävyyttä koskevaksi tietoverkoksi (FSDN) tuo järjestelmään mukaan ympäristöön liittyvän ja sosiaalisen ulottuvuuden Pelloilta pöytään -strategian mukaisesti. Tämän toteuttamiseksi tarkoituksena on muuttaa perussäädöstä (neuvoston asetus (EY) N:o 1217/2009) laajentamalla tiedonkeruuta. Ympäristö- ja sosiaaliseen ulottuvuuteen liittyvien muuttujien määrä ja sisältö sekä laajuus tarkentuvat myöhemmin perusasetuksen nojalla annettavissa delegoidussa asetuksessa ja toimeenpanoasetuksessa. Sosiaalisen ulottuvuuden mukaan tulo tarkoittaisi joka tapauksessa yritystiedon keräämisen lisäksi tiedon keruuta luonnollisista ja oikeushenkilöistä.

Pelloilta pöytään -strategiassa julkistettiin seuraavat tavoitteet koskien järjestelmän muuttamista maatalojen kestävyyttä koskevaksi tietoverkoksi (FSDN):

- FADN/FSDN-järjestelmän roolin vahvistaminen päätöksenteossa, tutkimuksessa, arvioinnissa ja politiikka-analyysissa.
- Ympäristöulottuvuuteen ja sosiaaliseen ulottuvuuteen liittyvien muuttujien lisääminen järjestelmään.
- Innovatiivisten, modernien ja nykyistä paremmin yhteen toimivien tiedonkeruujärjestelmien ja -menetelmien käyttöönotto.
- Viljelijöiden neuvontapalvelujen ja tilojen kestävyiden vertailun mahdollistaminen.

MTK:n tavoitteet:

MTK:n tavoitteet ja kanta esitettyihin muutoksiin ovat pitkälti vastaavia Suomen virallisen kannan kanssa. FADN-järjestelmän laajennus FSDN-järjestelmäksi on yleisesti ottaen kannatettava.

- Ehdoton vaatimus kuitenkin on yrittäjien osallistumisen perustuminen vapaaehtoisuuteen ja anonymiteettiin (erityisesti huomioiden sosiaalinen ulottuvuus).
- Aineiston keräämiseen tulee myös olla riittävät taloudelliset resurssit, jotta tiedon keruu olisi kaikkien osapuolien näkökulmasta tehokasta ja nopeaa.

Nykyisellään prosessi on monivaiheinen ja hidas, sillä viimeiset valmistuneet tulokset Suomessa ovat vuodelta 2020. Näiden edellytysten täytyessä tietoa pystytään tuottamaan riittävän nopeasti ja tieto on luotettavaa.

Suomessa on jo usean vuoden ajan ollut suuria haasteita saada täytettyä kirjanpito-tiloilla riittävä otoskoko. Tämä koskee sekä alueellista että tuotantosuuntakohtaista kattavuutta. Viime vuonna otoksesta jouduttiin pudottamaan pienin (8 000–15 000 euroa) mukana ollut taloudellinen tilakokoluokka pois, jotta mukana ollut tilamäärä riitti kattamaan otosta koskevat vaatimukset. Jäljellä oleva tilajoukko kattaa nyt hieman yli puolet tilalukumäärästä, mutta kuitenkin lähes 90 prosenttia viljelyssä olevasta peltoalasta. On kuitenkin selvää, jos mukaan tulee taloudellisen aineiston lisäksi esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden liittyvää tiedonkeruuta, niin pienempien tilakokoluokkien poissaolo vaikuttaa tuloksiin väärin tavalla.

Kerättävän tiedon määrään, laajuuteen, yksityiskohtaisuuteen ja viljelijän ajankäyttöön tiedon keräämisen sekä raportoinnin osalta ei vielä pysty ottamaan kantaa, koska nämä yksityiskohdat selviävät vasta alemman lainsäädännön valmistelun yhteydessä.

4.8 Ruokajäte

Ruokamarkkina-asiantuntija Heidi Siivonen, heidi.siivonen@mtk.fi

Euroopan komission vuoden 2023 hyväksytyssä työohjelmassa on kuusi tavoitetta, joista yksi Green Deal, vihreän kehityksen ohjelma. Green Dealin tavoitteena vuonna 2023 komissio myös pyrkii vähentämään jätettä ja sen ympäristövaikutuksia. Erityisesti keskitytään elintarvike- ja tekstiilijätteen, joka nousi esille Euroopan tulevaisuutta käsittelevässä konferenssissa. Omalta osaltaan elintarvikejätteen vähentämiseen liittyvät myös uudistuvat pakkaus- ja parasta ennen- merkinnät.

MTK katsoo, että ruokahävikin vähentäminen koko elintarvikeketjussa on osa vastuullista ja kestäväää toimintatapaa. Suomessa maatilatason ruokahävikki on noin 10 % kaikesta ruokahävikistä, suurin ruokahävikki syntyy ketjun lopussa eli kotitalouksissa, hieman yli 30 % kaikesta hävikistä. Suomessa tehdään paljon hyvää työtä ruokahävikkiin liittyen, mm. Kuluttajille suunnattu Hävikkiviikko, tätä tulee jatkaa edelleen. Maatilatason ruokahävikin torjunnan hyviä käytäntöjä tulee ennestään parantaa ja kehittää, ja sanoittaa jo olemassa olevaa tekemistä.

MTK:n tavoitteet:

- MTK korostaa sitä, että ruokahävikin määritelmien ja mittaustapojen osalta on löydettävä yksinkertaiset ja kustannustehokkaat menetelmät toimijoiden käyttöön. Raportointi, mittaaminen tai muut hävikin hallintatavat eivät saa lisätä alkutuottajan kuluja tai työmäärää.
- MTK pitää yllä tietoisuutta alkutuotannon jo olemassa olevista hyvistä käytännöistä tilatason hävikin hallintaan
- MTK pitää yllä tietoisuutta siitä, että alkutuotannossa valtaosa elintarvikekäyttöön soveltumattomista tuotteista on hyödynnettävissä olevia sivuvirtoja, ei hävikkiä. Ruokaa, joka ei sovellu ihmisravinnoksi, mutta voidaan käyttää muutoin hyödyksi, ei tule luokitella ruokajätteeksi.
- MTK katsoo, että tuotteita, jotka jäävät peltoon, ei tule laskea mukaan ruokahävikkiin. Korjaamatta jääneen sadon tilastointiin ei EU-maissa ole toistaiseksi välineitä. Jos ruoka käytetään esimerkiksi rehuksi, kyseessä ei ole hävikki.
- MTK pitää tärkeänä kuluttajavalistusta ja kuluttajille suunnattua kampanjointia, sillä suurin osa länsimaisesta ruokahävikistä syntyy ruokaketjun loppupäässä.

4.9 Eläinten hyvinvointilainsäädännön uudistus

Asiantuntija Leena Suojala, leena.suojala@mtk.fi

Pellolta pöytään Farm to Fork -strategian linjausten mukaan EU:n eläinten hyvinvointiin liittyviä säädöksiä tullaan uudistamaan ml. eläinten kuljetuksen, kasvatuksen ja teurastuksen osalta. Lisäksi komissio pohtii EU:n laajuista hyvinvointimerkintää eläimistä saataviin tuotteisiin paremman lisäarvon saamiseksi ketjussa. Valmistelu aloitettiin olemassa olevien säädösten tarkastelulla, joka kattaa nykyisen tuotantoeläindirektiivin, direktiivit minimistandardeille munienvien kanojen, broilereiden, sikojen ja vasikoiden suojelemiseksi, EU:n eläinkuljetusasetuksen ja EU:n lopetusasetuksen. Julkiset kuulemiset tapahtuvat 2021–2023, EFSA:n arvioinnit ja sosioekonomiset selvitykset valmistuvat 2023 loppuun mennessä.

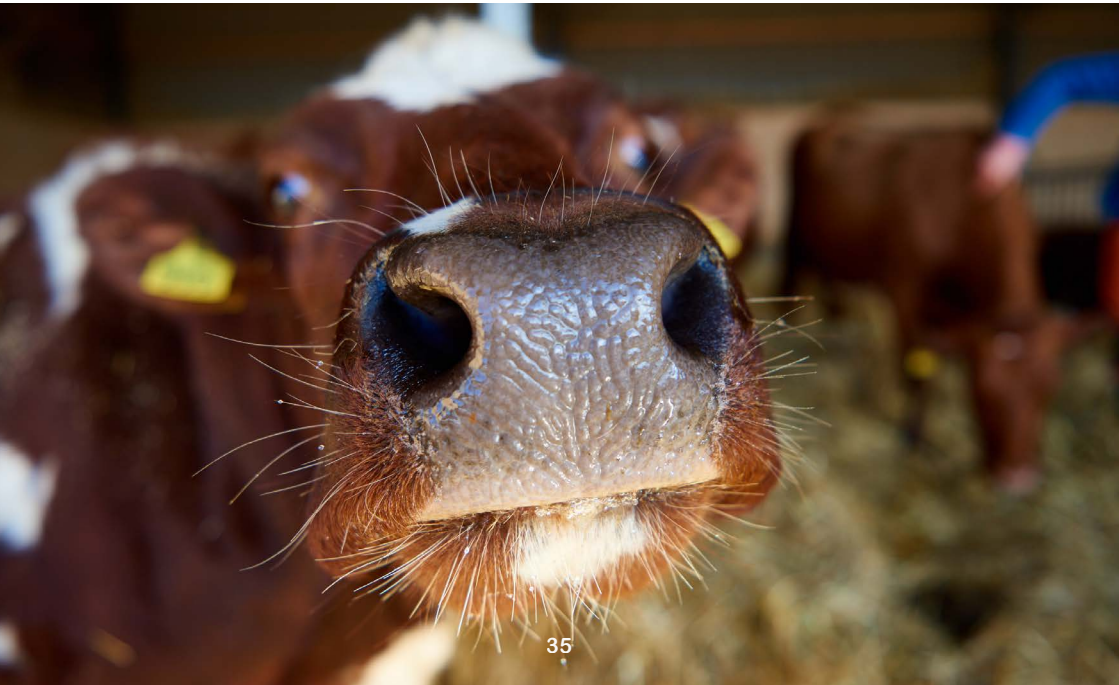
Tuotantoeläinten pitoon liittyy myös ehdotus häkkikasvatuksen lopettamisesta (munivat kanat, emakot ja vasikat) siirtymäajalla EU:ssa, taustalla vuonna 2021 läpimennyt kansalaisaloite End of Cage Age. Komission esitystä odotetaan vuoden 2023 loppuun mennessä.

Huomioitavaa valmistelussa on, että uudistettavana on sekä direktiivejä että asetuksia (kuljetusasetus ja lopetusasetus). On spekuloitu, että komission tavoite todennäköisesti olisi nyt siirtyä eläinten hyvinvointisäädöksissä direktiivitasolta asetustasolle. Tämä olisi muutos nykytilaan. Eläinten hyvinvointi on ollut niitä asiakokonaisuuksia, joissa toimeenpano ja säätäminen on jätetty tehtäväksi kansallisesti. Jos minimitaso vaatimuksille määriteltäisiin asetuksina, se tarkoittaa, että vaatimukset olisivat voimassa sellaisenaan koko unionin alueella.

MTK:n tavoitteet:

- Meille tärkeitä erityispiirteitä eläinten kuljetuksessa ovat pitkät välimatkat erityisesti Pohjois-Suomessa, jossa nautatiloja on harvassa, mutta yksiköt ovat suurempia, pitkähköät kuljetusmatkat teurastamoihin, jotka ovat keskittyneet länsirannikolle, Pohjanmaalle ja Savoan sekä ilmastoon, varsinkin talven, asettamat haasteet. Käytännön ratkaisu on laadukkaaseen kuljetuskalustoon panostaminen ja eläinkuljettajien pätevyys, osaaminen ja koulutuksesta huolehtiminen. Myös viranomaisvalvonta on luotettavaa ja toimii.
- Suomessa ei ole käytössä lainkaan ns. kokoamisasemia (collection centers), jotka ovat eläinkuljetuksen arkipäivää Keski-Euroopassa. Väliasemilla eläimet puretaan autosta, ne laitetaan yöksi ryhmäkarsinoihin, juotetaan ja mahdollisesti ruokitaan, jotta pitkien kuljetusaikojen lepoaika täyttyy. Tämä altistaa eläimet stressille, tapaturmille, loukkaantumisille ja tappeluille, myös eläintautien leviämislle väliasemat ovat otollisia paikkoja. Meillä Suomessa on katsottu, että eläimen hyvinvoinnin ja terveyden kannalta on selkeästi parempi, kun purkua ja uudelleenlastausta vältetään ja kuljetus tapahtuu suoraan päätepiesteeseen, vaikka joskus Pohjois-Suomessa nautakuljetukset saattavatkin olla yli 8 h kestäviä, kun yksittäisiä teuraslehmii joudutaan keräämään eri navetoista.

4.10 Kestävät ruokajärjestelmät

Vientijohtaja Thimjos Ninios, +358 45 2647131, thimjos.ninios@mtk.fi

Komissio on käynnistänyt työn kestäväen ruokajärjestelmät määrittelemiseksi. Työstä vastaa ensisijaisesti ja sitä koordinoi komission terveystoimisto DG Sante. Komission tavoitteena on siirtymä kestävämpään ruoantuotantoon.

MTK tukee komission työtä ja haluaa, että suomalaiset tuotantotavat toimivat viitekehystenä kestävässä ruoantuotannossa. On selvää, että pitkäaikaisten ratkaisujen tulee olla ympäristö- ja ilmastokestävyyden lisäksi sekä sosiaalisesti että taloudellisesti kestäviä. Suomalainen ruoantuotanto on jo vuosikymmeniä perustunut One Health ja One Welfare -ajatteluun, jotka muodostavat holistisen lähestymisen vastuullisuuteen ja erinomaisen taustan komission työn tueksi.

MTK:n tavoite:

- MTK lisää komission tietoisuutta suomalaisesta tuotantotavasta niin, että se huomioidaan kestäväen ruokajärjestelmän määrittelyssä. Suomi on muita jäsenmaita edellä siirtymässä kestävimpiin tuotantotapoihin, mikä luo mahdollisuuksia markkinoilla.

5 EU:n rahoituskehys luo pohjan tulevalle maatalouspolitiikalle

Johtaja Juha Ruippo, +358 40 55 33 232, juha.ruippo@mtk.fi

EU:n taloudenpito muuttui merkittävästi vuoden 2020 jälkeen. Perinteisen jäsenmaiden yhteisesti rahoittaman rahoituskehysten (1 085,3 miljardia euroa 2021–27) lisäksi otettiin käyttöön EU:n ottamiin lainoihin perustuva 750 miljardin euron investointi- ja uudistusohjelma Next Generation EU, josta jaetaan rahaa sekä avustuksina että lainoina.

Koronapandemiasta elpymiseen EU-jäsenvaltiot käyttivät jo vuonna 2021 yli 10 000 miljardia euroa auttaakseen kansalaisia ja yrityksiä. Lisäksi Euroopan keskuspankki (EKP) on harjoittanut merkittävää rahapoliittista elvytystä. Euroopan komissio on puolestaan keskeyttänyt velkakuria koskevat rajoitustoimensa ja yhteisesti on todettu, että talouskurin pelisääntöjä on uudistettava.

Maatalouden ja aluepolitiikan eli koheesion rooli on ollut aina suuri EU:ssa. Ne muodostavat nyt noin 80 % EU:n menoista. Maatalous- ja luonnonvara-alalle käytetään budjetista 38 %. Lisäksi viimeisessä maatalousuudistuksessa lisättiin merkittävästi maataloustuen kohdennusta ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden rahoittamiseen.

Komission tavoitteena on EU:n budjetin tulopuolen kehittäminen, sillä vuotuisien tulojen on lähtökohtaisesti katettava kokonaan vuotuiset menot. EU:n rahoituskehysten tulopuoli rakentuu lähes kokonaan (98 %) unionin omista varoista, joista suurin osuus, n. 70 % kerätään jäsenmaksuna BKTL:n perusteella. Kaudella 2021-27 jäsenmaksu on 1,113 % BKTL:stä. Ns. omia varoja EU kerää tulleista, aikaisemmin sokeri- ja maitokiintiömaksuista, jatkossa myös hiilitulleista (10 % omista varoista) sekä ALV-perusteisesti (10 % omista varoista). Uusi kierrättämättömän pakkausmuovijätteen määrään perustuva omien varojen luokka otettiin käyttöön 1.1.2021. (n. 4 % omista varoista). Edelleen on käytössä korjausmekanismi, joka hyödyttää Tanskaa, Saksaa, Alankomaita, Itävaltaa ja Ruotsia nykyisellä rahoituskaudella 2021–2027.

EU haluaa kehittää läpinäkyvämpiä, yksinkertaisempia, oikeudenmukaisempia ja demokraattisesti vastuullisempia tapoja rahoittaa toimintaansa. Esillä on ollut mm.

- nykyisten ALV-perusteisten omien varojen määräytymisen yksinkertaistaminen
- muut uudet järjestelmät kuten hiilirajamekanismi eli hiilitullit
- 20 %:n osuus EU:n päästökauppajärjestelmän tuloista sekä päästökaupan laajentaminen merenkulkuun ja ilmailuun
- yhteiseen yhteisöveropohjaan 3 %:n verokanta
- digitaalivero
- kaikista maksuosuusalennuksista luovutaan asteittain ja jäsenvaltioiden pidättämät tullimaksujen kantokulut alennetaan 20 %:sta 10 %:iin (lopputuloksena kantokuluja nostettiin 25 %:iin)
- vuosittain kerättävien omien varojen enimmäismäärän korottaminen
- Euroopan kehitysrahaston sisällyttäminen unionin talousarvioon

EU:lla on tavoitteena, että uusista omista varoista saatavien tulojen on riitettävä kattamaan Next Generation EU -elpymisvälineen takaisinmaksut. Ukrainan tilanteen jälkiselvittely lisää kiinnostusta uudentyyppisiin rahoitusratkaisuihin.

MTK:n tavoitteet:

- EU:n yhteisten toimien keskeinen kohde on maatalouspolitiikka, jonka tavoitteina ovat turvalliset ja terveelliset elintarvikkeet, kilpailukyky, maatalousväestön kohtuullinen elintaso ja luonnonvarojen sekä maiseman suojelu ja ympäristö- ja ilmastotoimet.
- Maaseudun elinkeinot tarvitsevat pitkäjänteisen toimintaympäristön, jossa esillä ollut 5 + 5 vuoden rahoituskehikko on nykyistä seitsenvuotista kautta tasapainoisempi ja parempi toimintaympäristö tärkeille investoinneille.
- MTK kannattaa sitä, että maatalouden ja maaseudun kehittämisen rahoitus EU:n budjetissa toteutetaan jatkossakin kahden pilarin mallin pohjalta. EU:n maaseutuvaltaisimpana maana Suomelle maaseudun kehittämisvarat ovat jatkossakin erittäin tärkeä kysymys.
- Inflaatiokehitys on otettava huomioon EU:n maatalouden ja maaseudun kehittämisvaroissa.
- Suomen on saatava oikeudenmukainen osuus EU:n aluepolitiikan varoista, harva asutus ja pitkät etäisyydet on säilytettävä varojen jakoperusteissa.
- Maatalouden tuilla on edelleen tärkeä tehtävä varmistaa viljelijäväestön taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristön kannalta kestävä kehitys.
- EU tarvitsee uusia rahoituslähteitä BKTL-perusteisten maksujen lisäksi. Niiden valmistelussa on otettava huomioon seuraavaa:
  - » Uusien mallien vaikutus jäsenmaiden rahoitusosuuksiin. Jos uusi järjestelmä ei muuta rahoitustaakanjakoa, on syytä miettiä uuden järjestelmän tarpeellisuutta.
  - » Keruujärjestelmien tehokkuus (tullien ja hiilirajamekanismin kantopalkkio on 25 %). BKTL-pohjaisen maksun korottaminen on tehokkaampi vaihtoehto kuin kantopalkkion takana olevat varat.
- Yhteisiin arvoihin sitoutuminen on perusedellytys yhteisten varojen käytölle.
- Varojen käytössä on pystyttävä takaamaan tuloksellisuus ja varainkäytön läpinäkyvyys.

6 EU:n yhteinen maatalouspolitiikka (CAP) 2023-2027 ja 2028-

Maatalousjohtaja Johan Åberg, johan.aberg@mtk.fi

Vuosien valmistelutyön jälkeen Suomi toimitti viime heinäkuussa lopullisen CAP-strategiasuunnitelmansa EU-komissiolle hyväksyttäväksi, ja hyväksyntä saatiin elokuun viimeisenä päivänä. Kansallinen lainsäädäntötyö on loppusuoralla ja ensimmäisiä tukia uuden politiikan pohjalta haetaan jo eläinpalkkioiden muodossa.

Pitkän valmisteluprosessin aikana moni asia saatiin aktiivisella edunvalvonnalla Suomen kannalta paremmaksi. Uuteen maatalouspolitiikkaan ei esim. ole tulossa leikkauksia tukien rahoitukseen tai tilakohtaisia tukikatkoja. Kyntökieltoa ei ole tulossa, eikä turvemaiden viljelyä käytännössä juurikaan rajoiteta. Tuotantosidonnaisia tukia voidaan jatkossakin maksaa nykyisessä laajuudessa. Iso ja osittain pelätty reformi muuttui lopuksi enemmän hienosäädöksi, eikä vihreäksi vallankumoukseksi. Maatalousyrittäjien omat valinnat tulevat toki vaikuttamaan entistä enemmän tilakohtaisiin tukikertymiin, kun suurempi osa rahasta jaetaan viljelijöille vapaaehtoisten toimenpiteiden kautta. Toisaalta tämä on ollut kehityssuuntana koko 2000-luvulla.

Peltojen monitorointi automaattisella satelliittiseurannalla on uusi elementti, mikä näkyy viljelijöiden arjessa vähentyvinä tilatarkastuksina. Uudistuksesta uhkaa aiheutua myös suurta päänvaivaa maatalousyrittäjille, kun tukien tavoitteellisen maksusaikataulun mukaan maksut painottuvat hakuvuoden joulukuulle ja seuraavaan kevääseen. Euroopan unionin säädöksissä on tulevan kauden perussääntönä, että tuet voidaan maksaa aikaisintaan 1.12. ja viimeistään 30.6. seuraavana kalenterivuonna. Tietyin edellytyksin on mahdollisuus maksaa ennakkomaksuja jo tätä aikaisemmin. MTK ei hyväksy tukimaksatusten siirtoa seuraavan vuoden puolelle, vaan tekee kaikkensa, jotta maksatusmuutokset olisivat mahdollisimman pieniä CAP-kauden vaihtuessa.

MTK:n tavoitteet:

- Tukien valvonta- ja hallintasäännöistä on löydettävä joustoa maatalouden vaikeassa taloustilanteessa, jotta tuet pystytään maksamaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.
- Tukijärjestelmän yksinkertaistamista on jatkettava myös kauden aikana. Uudistuksessa ei saavutettu merkittäviä parannuksia ja syy tähän on EU:n monimutkainen peruslainsäädäntö ja EU-komission halu puuttua pienimpiinkin yksityiskohtiin kansallisessa toimeenpanossa.
- Maatalouden toimintaympäristö on muuttunut radikaalisti viimeisten vuosien aikana, joten muutoksia CAP:n strategiseen suunnitelmaan ja eri tukijärjestelmiin on voitava tehdä joustavasti ja nopealla aikataululla.
- Inflaatio on merkittävästi heikentänyt tulotukien ostovoima, kun maatalouspolitiikassa on luovuttu tukien inflaatiokorjauksesta ja tähän on kiinnitettävä huomiota, ettei maatalousyrittäjien tulotaso heikkene kustannusnousun tahdissa.

CAP 2030-luvulla?

Muste on hädin tuskin ehtinyt kuivua jäsenmaiden CAP-strategioissa vuosille 2023 – 2027, kun valmistelu on jo käynnissä 2030-luvun maatalouspolitiikan osalta. Varsinaisia päätöksiä tehtäneen vasta parlamenttikaudella 2024-2029, mutta istuva komissio pyrkii kirjoittamaan vielä kautensa lopussa pohjatekstit seuraavan vuosikymmenen maatalouspolitiikalle.

- Vuonna 2017 MTK asetti CAP-27 maatalouspolitiikan uudistukselle tavoitteiksi:
- Yksinkertainen politiikka ja riittävä rahoitus kahdessa pilarissa
- Tuotannon säilyttäminen kaikilla alueilla
- Viljelijöiden markkina-aseman parantaminen
- Rakennekehityksen edistäminen ja tuottavuuden parantaminen, nuorten viljelijöiden saaminen alalle ja elinvoimainen maaseutu

Nämä teesit ovat edelleen muuttuneessakin maailmantilanteessa kovin relevantteja. Maatalouden kannattavuus ja tulokehitys on kuitenkin selvästi heikentynyt jo parin ohjelmakauden ajan joten vaikka tavoitteet maatalouspolitiikalle monelta osin pysyvätkin ennallaan, täytyy kriittisesti tarkastella käytettyjä keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi. Se on selvä, että ruoantuotanto Suomessa jatkossakin perustuu perheviljelmiin, vahvaan yhteiskunnalliseen tukeen, huoltovarmuuteen, laatuun, vastuullisuuteen jne.

Tämä ei ole enää viime vuosina riittänyt viljelijöiden toimeentulon turvaamiseksi ja odotettavissa on, että maatalouteen kohdistuvat vaatimukset ja rahoitusedot tiukentuvat entisestään. Nykyinen trendi, jossa maataloustuet sidotaan entistä enemmän lainsäädäntöä ylittäviin vaatimuksiin ja vapaaehtoiin lisätoimenpiteisiin tulee mitä suurimmalla todennäköisyydellä jatkumaan. Tulosta on siis tehtävä entistä enemmän markkinoilla sekä kasvun, lisäarvon ja neuvotteluvoiman kautta.

Seuraavalla kaudella tarvitaan siis erityistä fokuksa markkinoiden toimivuuden parantamiseen, viljelijöiden markkina-aseman parantamiseen, ruokamarkkinoiden lainsäädännön ja kilpailulainsäädännön kehittämiseen, kansainvälisen kaupan kasvattamiseen ja maatalouspolitiikan ja kauppapolitiikan yhteensovittamiseen. Muita tärkeitä teemoja tulee olemaan tuottavuuden kasvattaminen, jalostusasteen ja arvonlisän nostaminen sekä tasapuoliset tuotantoedellytykset niin sisämarkkinoilla kuin EU:n ulkopuolellakin. Myös koko ruokaketjun resilienssin parantaminen kaikilla osa-alueilla on ensiarvoisen tärkeä uudessa geopoliittisessa tilanteessa ja ilmastonmuutoksen vastaisessa taistelussa.

7 Maaseudun pitkän aikavälin visio EU:ssa

Johtaja Simo Tiainen, +358 40 553 3131, simo.tiainen@mtk.fi

Komissio antoi kesällä 2021 tiedonannon EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisiosta (COM(2021) 345 final). Asia sisältyi nykyisen komission ohjelmaan. Tiedonannossa käsitellään maaseutualueiden haasteita ja esitellään myös maaseutualueiden monia mahdollisuuksia. Siinä ehdotetaan maaseutusopimusta ja maaseutua koskevaa toimintasuunnitelmaa, joiden avulla EU:n maaseutualueista on tarkoitus tehdä vahvempia, verkottuneita, selviytymiskykyisiä ja vauraita. Komissio esittää, että EU:n politiikkoja pitäisi tarkastella erityisesti maaseutunäkökulmasta. Tavoitteena olisi tunnistaa ja ottaa paremmin huomioon komission politiikka-aloitteiden mahdolliset vaikutukset muun muassa maaseudun työllisyyteen, kasvuun ja kestäväan kehitykseen. Komissio kehottaa myös jäsenmaita harkitsemaan maaseutuvaikutusten arvioinnin periaatteen täytäntöönpanoa kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

Komissio on vienyt eteenpäin maaseutuvisioon sisältyneen toimintasuunnitelman esityksiä. Komissio on viime vuoden aikana kehittänyt ja pilotoinut menetelmää maaseutuvaikutusten arvioinnista. Tavoitteena on, että maaseutuvaikutusten arviointi otetaan käyttöön osana politiikan valmistelua koko komissiossa. Komissio on myös perustanut asiaa tukevan erityisen maaseudun seurantakeskuksen ([Rural Observatory](#)), jonka tavoitteena on mm. laajentaa maaseutualueita koskevaa tilastollista tietopohjaa EU:ssa.

Komissio järjesti kesäkuussa 2022 Brysselissä Maaseutusopimus (Rural Pact) -konferenssin yhdessä EU:n muiden toimielinten kanssa. Konferenssin viestinä oli se, että EU:ssa tarvitaan vahvempaa paikkaperusteista ja kokonaisvaltaisempaa maaseutupolitiikkaa, jossa maaseudun asukkaiden, yhteisöjen ja toimijoiden tarpeet on nostettava keskiöön. Eri toimijoita kannustetaan tekemään sitoumuksia maaseutusopimuksen toteuttamiseksi. Näiden tavoitteena on luoda puitteita kansallisten, alueellisten ja paikallisten hallintotasojen sekä sidosryhmien ja EU:n toimielinten väliselle yhteistyölle ja vahvistaa maaseutupolitiikan roolia poliittisessa päätöksenteossa.

Komission odotetaan antavan vuoden 2023 puoliväliin mennessä arvioinnin siitä, millaisia maaseutuvision tavoitteita edistäviä toimenpiteitä jäsenmaat ovat sisällyttäneet CAP-suunnitelmiinsa ja alue- ja rakennepolitiikan ohjelmiinsa. Komissiolta odotetaan antavan myös ehdotuksia siitä, millaisia asiaan liittyviä toimenpiteitä tarvittaisiin seuraavalla, vuonna 2028 alkavalla ohjelmakaudella.

Myös Euroopan parlamentti on käsitellyt asiaa. Parlamentti hyväksyi joulukuussa 2022 oma-aloitteisen päätöslauselman EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisiosta. Vahvat, verkottuneet, selviytymiskykyiset ja vauraat maaseutualueet vuoteen 2040 mennessä [pätöslauselmassaan](#) parlamentti tukee vahvasti komission maaseutuvision tavoitteita. Parlamentti mm. muistuttaa, että eri alueiden kehityserojen vähentämiseen tähtäävässä EU:n aluepolitiikassa on

kiinnitettävä erityistä huomiota maaseutualueisiin (SEUT art. 174). Päätöslauselmassa korostetaan, että maaseutualueiden kehittämisen on pysyttävä EU:n asialistan kärjessä. Parlamentti kehottaa myös neuvoston tulevia puheenjohtajavaltioita tavoittelemaan täysimääräisesti tätä tavoitetta ja ilmaisemaan päätöslauselmissaan tarpeen toteuttaa toimia maaseutualueiden hyväksi.

Neuvostossa maaseutuvisiosta ei kuitenkaan ole saatu selkeitä päätelmiä. Maatalousministerit keskustelivat asiasta Slovenian kaudella 2021. Odotuksista huolimatta neuvosto ei kuitenkaan antanut asiasta päätelmiä Slovenian eikä myöskään Ranskankaan puheenjohtajuuskaudella. Tsekin ohjelmaan asia ei sisällynyt, eikä asia ole myöskään nykyisen puheenjohtajamaa Ruotsin ohjelmassa.

MTK:n tavoitteet:

- MTK pitää komission aloitetta EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisiota erinomaisena ja kannatettavana asiana. On tärkeää, että maaseutualueiden merkitys ymmärretään ja että maaseutualueet nähdään aktiivisina toimijoina EU:n vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä.
- Saavutettavuus on eräs keskeisimmistä maaseutualueiden tulevaisuuteen vaikuttavista asioista. Toimivan tieverkoston ja sähköverkkojen lisäksi nopeat laajakaistayhteydet ovat perusedellytys maaseutualueiden elinvoiman, työllisyyden, yrittämisen, palvelujen saatavuuden ja maaseudulla tehtävän etätönn kannalta.
- Maaseutuvaikutusten arviointimekanismin luominen ja maaseutuvaikutusten arvioinnin sisällyttäminen EU:n lakialoitteisiin on vahvasti kannatettava asia.
- On huomattava, että komission tiedonanto pitkän aikavälin maaseutuvisiosta ei sisällä budjettiin liittyviä ehdotuksia

8 Kestävä rahoitus eli taksonomia

Johtaja Juha Ruippo, +358 40 55 33 232, juha.ruippo@mtk.fi

EU:n vihreän kehityksen ohjelman eli Green Dealin tavoittelemaa vihreää siirtymää rahoitetaan sekä EU:n monivuotisella rahoituskehyksellä sekä Next Generation EU -elpymisvälineellä. Tämän lisäksi komissiolla on monipuolisia työvälineitä perintönä edelliseltä komissiolta, mm. Euroopan strategisten investointien rahasto, InvestEU, Horisontti 2020, Verkkojen Eurooppa, navigointijärjestelmä Galileo, maanseuranta- ja valvontaohjelma Copernicus, Erasmus+, COSME-ohjelma (yritysten kilpailukykyä ja pk-yrityksiä koskeva EU:n ohjelma) Euroopan investointipankin (EIB) lisäksi.

Perinteiset koheesio-ohjelmien toteuttajat Euroopan sosiaalirahasto (ESR) ja Euroopan rakennerahasto (EAKR) ovat saaneet komission ohjeistuksessa vihreän siirtymän painotuksen ja mm. hyvin epätarkan Do-No-Harm -periaatteen ohjaamaan jäsenmaiden ohjelmia. Elpymistyökaluun liittyen on lisäksi määrääaikainen Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto tukemassa muutosta.

Julkiset toimenpiteet eivät kuitenkaan riitä tarvittavan muutoksen tekemiseen, vaan tarvitaan rahoitusmarkkinoilta yksityisiä varjoja tukemaan muutosta. Kohti kestävä Eurooppaa vuoteen 2030 mennessä komissio toteaa, että kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi arvioidaan tarvittavan noin 5.000–6.000 miljardia euroa maailmanlaajuisesti. Jotta EU voi saavuttaa Parisissa sovitut tavoitteet vuoteen 2030 mennessä, tarvitaan noin 180 miljardia euroa lisärahoitusta. Julkisia varoja on kohdennettava paremmin ja älykkäämmin kestävä kehityksen tavoitteisiin. Kaikkiin tarpeisiin ei kuitenkaan voida vastata, jollei myös yksityinen sektori siirry kestävään kehitykseen.

Yritysten investointien luokittelu (taksonomia) ja yritysten kestävyysraportointi (CSRD)

Kestävä rahoituksen asetuksen (EU) 2020/852 tavoitteena on luoda rahoitusmarkkinoille toimintaympäristö, jolla yksityistä rahoitusta voidaan finanssimarkkinoiden työkaluilla kohdentaa ympäristön kannalta merkittäviin investointeihin. Jotta rahoitusmarkkinoiden tuotetta voidaan markkinoida kestävyyskriteerit täyttävänä, rahoituskohteella pitää olla vähintään yhteen teemaan kriteerien mukaisesti merkittävä vaikutus (Substantial Contribution/ SC) sekä muiden viiden kriteeristön osalta vähintään ei merkittävää haittaa-taso (Do No Significant Harm)/DNSH).

EU on valmistellut kestävä rahoituksen luokitusjärjestelmää eli taksonomiaa ensin teknisessä asiantuntijatyöryhmässä (TEG) ja nyt kestävä rahoituksen foorumissa (Platform on Sustainable Finance). Komissio on valmistellut hyväksytyyn asetukseen perusteella toimeenpanoasetuksia. Kesäkuun alussa 2021 komissio julkaisi TEG:n työn perusteella tehdyt ensimmäiset ilmastokriteerit.

Neuvostossa kriteerit saivat hyväksynnän, vaikka 13 jäsenmaata jäi niitä vastustamaan. Maatalouden ilmastokriteerit ovat odotelleet maatalousuudistuksen viimeistelyä.

Riidanaiheeksi jäivät myös ydinvoiman ja maakaasun kestävyyttä koskevat arviot, joiden perusteella 31.12.2021 komissio esitti perusteet ydinvoiman ja maakaasun ilmastokestävyydelle. Vaikka parlamentin ympäristövaliokunta hylkäsi komission ehdotuksen, ison salin äänestyksessä parlamentti hyväksyi 2.2.2022 ydinvoiman ja maakaasu siirtymävaiheen ratkaisuksi.

Kestävän rahoituksen foorumin toimikausi loppui syyskuussa. Luonnon monimuotoisuutta, kiertotaloutta, vesiresursseja ja saastumista koskevat kriteerit saivat foorumin esitysmuodon marraskuussa, johon CEFP ja BusinessEurope kirjauttivat eriyvän mielipiteen. Maa- ja metsätalouden kriteerien valmistelussa ei huomioitu komission kutsumien lisäasiantuntijoiden mielipiteitä. Tutkijoiden kommentit olivat monessa kohtaa yhtä kriittisiä kuin MTK:n esittämä kritiikki on ollut. Komissio kannusti lopputyössä kiinnittämään erityistä huomiota kriteerien käytännön hyödynnettävyyteen ja tiedeperustaan. Foorumin esityksessä olisi hyvä huomioida kriteerien poliittinen hyväksyttävyyys. Foorumin esityksen jatkovalmistelu on nyt komissio vastuulla.

Kriteerien logiikassa on ongelmia. Ryhmien valmistelulle taustatyönä tehdyt selvitykset komissiossa lähtevät määrittelemään DNSH- ja SC-tasoa lähtökohtana, että nykyinen lainsäädäntö ja sen perusteella tehdyt päätökset eivät täytä DNSH-tasoa, vaan nykyilainsäädäntö sallii merkittävän kestävyyshaitan aiheuttamisen. Toisaalta merkittävän positiivisen vaikutuksen saavuttaa lähtökohtaisesti vain pieni osa nykyisistä parhaista käytännöistä sektoreilla.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta foorumin tavoiteasetannan mukaiset globaalit yksiselitteiset kriteerit ovat hankalasti sovitettavissa Euroopan sisälläkin. Suomen ennakkovaikuttamisohjeessa on selkeästi tuotu esiin tarve paikallisiin oloihin soveltuvista kriteereistä.

Kriteerien valmistelussa on lähdetty siitä, että vaatimukset kohdistuvat isoihin pörssiyrityksiin (PIE-yritykset) ei-taloudellisen raportoinnin veloitteiden kautta. Valmistelussa korostetaan koko arvoketjun vaikutusta, mutta raportoinnin aiheuttamia kustannuksia ja ongelmia suurempien yritysten tavaran-toimittajille ja alihankkijoille ei arvioida, vaikka ne tuottavat merkittävän osan kestävyysisällöstä.

Esimerkiksi elintarvike- ja metsäsektorilla iso osa ilmastovaikutuksista syntyy maataloilla ja metsissä, joiden raportointi on välttämätöntä jatkossa. Direktiivi 2014/95/EU eli ns. Non-Financial Reporting direktiivi (NFRD) ollaan nyt korvaamassa Corporate Sustainability Reporting direktiivillä (CSRD). Uusi direktiivi laajentaa raportointivelvoitteiden piirissä olevien yritysten määrän moninkertaiseksi ja edellyttää koko arvoketjun vaikutusten raportointia. Lisäksi CSRD:hen ollaan kytkemässä tuotantoketjun metsäkatovapauteen ja yritysten kestävään hallinnointiin liittyvää raportointia. Rinnakkaisena valmisteluna European Financial Reporting Advisory Group EFRAG selvittää finanssialan yleisesti käytettävän ESG- eli ympäristö-, yhteiskuntavastuu- ja hyvä hallintotapakriteerien ja taksonomanian kytkentää.

MTK:n tavoitteet:

- MTK tukee komission perustavoitetta, jotta toimintamallien ja määrittelyjen taakse saadaan yhtenäisemmät pelisäännöt. Maa- ja metsätaloudessa on jo lähtökohtana kestävät toimintamallit ja nämä pitää ottaa huomioon.
- MTK:n tavoitteena on, että jäsenmaat ja luonnonvarojen kanssa toimivat sidosryhmät ovat mukaan kestävyyskriteereiden määrittämisessä ja indikaattoreiden soveltamisessa paikallisiin kriteereihin. Mittarivalinnalla (indikaattorit) vaikutetaan ratkaisevasti toiminnan arvioinnin loppupäätelmiin. Komission ehdotuksessa arvioinnin ja mittareiden tarkempi määrittäminen jätetään komission delegoitujen sääntöjen varaan ja neuvoston ja parlamentin rooli jää vähäiseksi prosessissa.
- Investointien luokittelu on tuonut EU-lainsäädäntöön mm. termit Significant Contribution (SC), Do-No-Significant-Harm ja Do-No-Harm sekä Close-To-Nature ja Closer-to-Nature. Monien muiden termien tapaan näiden määrittely on jätetty tekemättä ja asetuksen viittauksen olemassa olevaan lainsäädäntöön ovat unohtuneet.
- Maataloustukijärjestelmissä täydentävät ehdot pitävät huolen tuotannon kestävydestä. Forest Europe -prosessissa on sovittu määritelmä kestäväälle metsänhoidolle, lisäksi kansalliset ja EU-lainsäädännöt (kuten juuri vuoteen 2030 asti päätetyt RED II:n riskiperusteinen malli ja LULUCF-asetus) linjaavat kestävyttä. Myös mm. EU:n biotalousstrategiaan sekä EU:n metsästrategiaan sisältyy kestävyystarkastelua monitoroinnin kautta.
- Ehdotuksissa suomalaisen maatalouden kannalta erityisen vaikea kysymys on turpeen käyttö tuotannossa. Maa- ja puutarhataloudessa käyttökohteita ovat mm. kuivikekäyttö, kasvualustat ja erilaiset maanparannusaineet. kuivikekäyttöön erityisesti siipikarjatuotannossa on vaikea löytää korvikkeita. Samoin puutarhoilla sekä myös metsätaimien kasvatuksessa turpeen käyttökielto kestäväen rahoituksen piirissä olevassa tuotannossa on erittäin vaikea hoitaa muilla vaihtoehdoilla.
- Foorumin ehdotus luonnon monimuotoisuuskriteereiksi perustuu toiminnan ympäristökestävyyteen. Kestävässä kehityksessä on kolme ulottuvuutta: taloudellinen, ympäristöllinen ja sosiaalinen kestävyys. Komission esityksessä viitataan sosiaaliseen kestäväyyteen mm. lapsityövoiman käytön ja ILO:n sopimusten noudattamisen näkökulmasta. Kun käytetään kestävyttä ohjaavana kriteerinä, on kaikki kolme kestävyysulottuvuutta huomioitava mittareissa ja arvioinneissa.

- Yritysten investointien ja liikevaihdon kestävyuden arviointi toimintakertomuksessa ja tilintarkastuksessa edellyttää, että on olemassa EU-lainsäädäntö, josta johdetaan toiminnan kestävyuden kriteerit. Esitetyt kriteerit sopivat huonosti maa- ja metsätalouden kestävyysarviointiin, kun vain harva yritys pystyy täyttämään korkean tavoitetason kriteerit ja kriteerien analyysivaatimukset ovat kohtuuttomia maa- ja metsätalouden mikroyrityksille.
- Erityisesti ehdotukset elintarviketeollisuuden toiminnan kestävyydestä osoittavat, että asiaa pitää valmistella arvoketjukokonaisuutena. Kriteeristö ei toimi vain yksittäisen toiminnon rahoituskriteereinä, vaan kestävyyttä on arvioitava arvoketjun kautta, jolloin investointien rahoituksessa on mukana myös tuotemerkkinoiden tuottama lisäarvo.
- Kestävyuden todentamisen kustannukset ovat keskeinen järjestelmän toimivuuden mittari. Kestävän rahoituksen välineiden pitää olla käyttäjälle myös taloudellisesti kannustavia eli markkinoiden täytyy tuottaa käyttäjälle lisäarvoa ja/tai todentamisen lisäkustannusten tulee olla kohtuulliset suhteessa lisäarvoon.
- Ulkopuolisten tahojen määrittämien kriteerien ja EU-lainsäädännön vaatimusten vastaavuus pitää määrittää ekvivalenssilla, joka arvioi myönnettyjen sertifikaattien suhteen EU-lainsäädännön vaatimuksiin.

9 Globaali vastuullisuus ja kauppapolitiikka

Johtaja Juha Ruippo, +358 40 5533 232, juha.ruippo@mtk.fi

Kauppapolitiikan tehtävä on taata toimijoille tasavertainen kilpailuasetelma sisämarkkinoilla. Geopolitiikka ja pandemia ovat muuttaneet kauppapolitiikan toimintaympäristöä. EU:n strategista autonomiaa korostava kauppapolitiikka vastaa mm. pandemian esiin nostamaan toimitusketjujen haavoittuvaisuuteen ja estää, etteivät muut käytä hyväksi EU:n avoimuutta.

WTO-perusohjauksen lisäksi iso osa EU:n kaupasta katetaan laajalla kauppasopimusverkostolla. Viimeisimpänä neuvottelutulos saatiin aikaan Uuden-Seelannin kanssa. Sopimusten ulkopuolella ovat isoista kumppaneista vain USA, Kiina, Intia ja Venäjä.

EU on kiinnittänyt huomiota kauppasopimusten toimeenpanoon ja erityisesti pk-yritysten osaamisen parantamiseen, jotta sopimuksista saataisiin kaikki hyöty irti. Yrityksille on neuvonnan ja suoran ilmoituskanavan lisäksi tarjolla Access2Market-työkalu selvittämään mahdollisen vientikohteen tullien ja maahantulovaatimusten yksityiskohtia.

Suorat kahdenväliset neuvottelut ovat tie syventää monenkeskisiä kaupankäynnin puitteita. Esimerkiksi Kanadan kanssa tehdyssä CETA-sopimuksessa oli kirjauksia eläinten hyvinvointikeskusteluista. Nyt Uuden-Seelannin kanssa neuvotellussa sopimuksessa on sisällöllisiä kirjauksia eläinten hyvinvoinnista samoin kuin muistakin EU:n Pellolta pöytään -strategian keskeisistä tavoitteista.

Kahdenväliset sopimukset ovat mahdollisuus, mutta myös hidaste muutokseen. Nyt mm. kestävän kehityksen uudet teemat on neuvoteltava uudelleen kahdenvälisiin sopimuksiin lisäehtoina EU:n sisämarkkinoille pääsyyn. Toinen vaihtoehto on edetä WTO-tasolla, missä pohjatyö edistyi kesäkuun ministerikokouksessa. Kolmas vaihtoehto on säätää erillisiä markkinoillepääsyn ehtoja, kuten hiilirajamekanismi eli hiilitullit, metsäkatovapaat tuotantoketjut tai riittävän huolellisuuden periaatteen todentamisesta (puhutaan myös due diligence tai yritysvastuusta).

Käytännössä mm. Mercosur-maiden (Argentiina, Brasilia, Paraguay ja Uruguay) kanssa, jos edellä mainituilla lisäehdoilla ei voida varmistaa Pariisin ilmasopimukseen sitoutumista. Myös luonnon monimuotoisuuskeskustelu pakottaa konkretisoimaan keinoja, joilla metsäkatoa hidastetaan EU:n elintarvikemarkkinoiden vapautumisen rinnalla.

Ranskan puheenjohtajakaudella kiirehdittiin vaatimaan tuonnilta samoja hygienia- ja ympäristövaatimuksia kuin EU:n omalta tuotannolta. Erityisesti Euroopan vihreän sopimuksen eli Green Dealin maataloustavoitteiden toteuttaminen vaatii WTO-yhteensopivan kauppapolitiikan tukea. Ns. mirror measures -menettely on mahdollinen ainakin, jos kysymys on kansanterveydestä. Yhteensopivuus varmasti testataan, jos EU alkaa ohjalla lainsäädännöllä kolmansien maiden eläinlääkintää tai kasvinsuojeluaineiden käyttöä.

Typpilannoitteet tuovat elintarvikeketjun hiilitullien piiriin. Nykyisten tullien ja polkumyymntisanktioiden rinnalle typpilannoitteisiin ehdotetaan uusia hiilitulleja (CBAM). Venäjän toimet ovat muuttaneet markkina-asetelmaa oleellisesti, mutta ne eivät ole vaikuttaneet ehdotuksen käsittelyyn. Järjestelmä on sisämarkkinoiden kannalta hankala, jos tuontituotteisiin, kuten vilja tai broileri, ei kohdistu samoja hiilitulleja kuin EU:n omien tuotteiden tuotantopanoksiin. Kriteerit hyväksyttiin neuvostossa trilogien jälkeen. Nyt hyväksymiskäsittely siirtyi parlamenttiin.

Glasgow'n ilmastokokouksessa (COP26) EU sitoutui metsäkadon torjumiseen monien muiden maiden kanssa. Metsäkatovapaat tuotantoketjut pitäisi pystyä erottamaan markkinoilla. Asetusesityksen mukaan soijaa, naudanlihaa, palmuöljyä, kaakaota ja puuta voi tuoda EU-markkinoille vain metsäkatovapaista tuotantoketjuista. Kriteerit hyväksyttiin neuvostossa trilogien jälkeen. Nyt hyväksymiskäsittely siirtyi parlamenttiin.

Yritysvastuulainsäädännöllä on kaksi tavoitetta: ensinnäkin lainsäädännöllä taataan se, että yritykset eivät riko ihmisoikeuksia ja sitoutuvat työntekijöiden oikeuksiin eivätkä käytä hyväksi lapsi-, orja-, pakkotyövoimaa tai ihmiskaupan uhreja. Toinen tavoite on, että yritykset huomioivat ympäristön paremmin päätöksissään. Yritysvastuu myös sitouttaa yritykset Pariisin ilmastositoumuksen 1,5 asteen tavoitteeseen hankinnoissa.

Yritysten kestävyysraportointidirektiivi (CSRD) kytkee yritysten vuosikertomukset edellä oleviin vastuullisuusvelvoitteisiin. Vaikka yleensä puhutaan suuryritysten velvoitteista, ehdotukset kytkevät raportointiin koko arvoketjun.

Koska kaikkea ei voida lainsäädännöllä ohjata, komission terveystieteiden osasto (DG SANTE) on esitellyt alan toimijoille vapaaehtoisuuteen perustuvat EU:n Pellolta pöytään -strategian mukaiset vastuullisen elintarvikealan liiketoiminnan ja markkinoinnin käytännönsäädännöt (code of conduct). Sääntöjen tavoitteena on sitoa sisämarkkinoilla toimijat EU:n vastuullisuustavoitteisiin, myös tuontituotteiden osalta.

Kesällä 2022 komissio tuotti keskustelun tueksi [kertomuksen Application of EU health and environmental standards to imported agricultural and agri-food products](#) – EU:n terveys- ja ympäristönormien soveltaminen tuotaviin maataloustuotteisiin ja maatalouselintarvikkeisiin.

MTK:n tavoitteet:

WTO – MC13:

- Riitojen ratkaisun tulevaisuus on samalla WTO:n tulevaisuuden kysymys.
- Maataloustukien osalta EU on tehnyt oman osuutensa jo monen neuvottelukierroksen edestä, mutta paineita on sisäisessä tuessa. Vientikiilpailusopimuksen toimeenpanoon on kiinnitettävä huomiota, kun valtioneuvoston ritykset toimivat aktiivisesti monen maan vientikaupassa.
- Kestävä kehityksen ylätason puite kauppapolitiikalle on tärkeä tavoite mm. Farm to Forkin toteuttamisessa.

Kahdenväliset sopimukset:

- Mercosur-sopimuksen ratifiointi jäsenmaissa edellyttää metsäkatoasetuksen hyväksymistä ja yritysvastuu/due diligence -lainsäädäntöä.
- Kahdenvälisiä markkinoillepääsyn kriteerejä on pystyttävä kiristämään samaan tahtiin suhteessa Farm to Fork -tavoitteiden kanssa.
- Laaja vastuullisuus ja kestävä kehitys ovat kauppapolitiikassa syvemälle menevien kahdenvälisten neuvottelujen ydinkysymyksiä (eläinten hyvinvointi, eläinlääkintä, torjunta-aineiden käyttö ym.).

Täydentävät kestävyyslainsäädännöt:

- **Hiilirajamekanismi (CBAM) eli hiilitullit** kohdistuvat rajattuun joukkoon raaka-aineita. Erityinen haaste on typpilannoitteet, joiden lisäkustannus kohdistuu EU:n omaan tuotantoon. Samalla lopputuotteet, elintarvikkeet, kilpailevat samoilla markkinoilla erilaisella kustannusrakenteella. Trilogien lopputulos on nyt parlamentin hyväksymisprosessissa.
- **Metsäkatoasetuksen toimeenpanossa** on tärkeää kohdentaa raportointi todellisille riskialueille ja löytää jalosteissa toimiva rajausta raportointivelvoitteeseen. Metsien tilan heikkenemisen määrittely on ollut vaikeaa. Iso uhka on, että lainsäädäntö aiheuttaa EU:n omille toimijoille uutta raportointibyrokratiaa. Samalla varsinaisen haasteen alueella olevat tuotteet jäävät tietopuutteiden takia velvoitteiden ulkopuolelle. Malliesimerkki haasteesta on siipikarjalihan tuonti, kun metsäkatovelvoitteet kohdistuvat tuotantopanoksena olevaan soijaan. Suomessa ongelmia voi tulla kotieläintuotantoa laajentaneille naudanliha- ja maitotiloille, jotka ovat raivanneet lisää peltoa täyttääkseen maatalouspolitiikan lannanlevitysalavaatimukset ja turvatakseen oman rehuhuollon eläimille. Trilogien lopputulos on nyt parlamentin hyväksymisprosessissa.
- **Yritysvastuu eli due diligence -lainsäädäntö** laajentaa perinteisen kestävän kehityksen peruspilareita ihmisoikeuksien ja työntekijöiden oikeuksien lisäksi ympäristökysymyksiin, ja painottaa Pariisin ilmastotavoituksen 1,5 asteen tavoitetta. Parlamentin kantaa odotetaan ennen kesätaukoa 2023.

Vapaaehtoiset hankintaketjun sitoumukset:

- Terveyspääosaston eli DG SANTE:n esittelemät Code of Conduct on Responsible Food Business and Marketing Practices -sitoumukset ruokaketjun toimijoille ovat oleellinen osa Farm to Fork -strategian toimeenpanoa, kun lainsäädännöllinen mirror measures -menettely on haastava toteuttaa.
- EU:n omille tuottajille asetettuja vaatimuksia voidaan vaatia kolmasmaatonnilta vain markkinatoimijoiden hankintaehto- jen avulla.

10 Suomen maa- ja metsätalouden ja osuuskuntien Brysselin toimisto

edustaa MTK:ta, SLC:tä ja Osuustoimintakeskus Pellervoa Brysselissä ja koordinoi järjestöjen EU-vaikuttamista.

Lisätietoa Brysselin toimiston työstä [Facebook-sivuilta](#) sekä [Bryssel-viestistä](#) - MTK:n, SLC:n ja Pellervon Brysselin toimiston uutiskirje, joka kokoaa kuukausittain maa- ja metsätaloutta ja maaseutua koskevat ajankohtaiset EU-asiat. Se lähetetään EU-asioita seuraaville sidosryhmille Brysselissä ja Suomessa. Uutiskirjeen voit tilata [täällä](#) (MTK:n jäsen, tilaa uutiskirje [Oiva jäsenpalvelusta](#)).

YHTEYSTIEDOT:

Office of Finnish Agriculture, Forestry and Cooperatives
Rue de Trèves 61, B-1040 Brussels, Belgium

Johtaja Hanna Leiponen-Syrakki
+32 4765020704, hanna.leiponen-syrakki@mtk.fi

Kotieläinasiainmies Rauli Albert
+32 477331958, rauli.albert@mtk.fi

Assistentti Maarit Holma
+32 473933187, maarit.holma@mtk.fi

Maaseudun Tulevaisuuden Eurooppa-kirjeenvaihtaja Tapio Nurminen
+358 45 652 8996, tapio.nurminen@mtk.fi

Pohjoismainen metsäkoordinaattori Maria Pohjala
+32 473737038, maria.pohjala@cepf-eu.org

